

Upravništvo, Ljubljana, Knafljeva
ulica 5 — Telefon št. 8122, 8123,
8124, 8125, 8126.

Inseratni oddelci: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2
Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—,
za inozemstvo Din 40.—.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
8122, 8123, 8124, 8125, 8126. Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2440,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Halifax v Berlinu

Lord Halifax je v Berlinu, na ogledu
lovske razstave, a zraven tega na po-
setu pri nemških državnikih in v raz-
govorih o sila važnih stvareh, ki naj
pripravijo boljše odnose med obema
velesilama, Anglijo in Nemčijo.

Diplomska popotovanja dandanes
niso redka. Vendar že dolgo ni nobeno
vzbudilo toliko pozornosti kakor sedaj
Halifaxovo in malokdaj se okrog po-
dobnega poseta zaplete toliko politič-
nih vprašanj kakor se jih je okrog tega.
Komaj se je razvedelo, da namerava
Halifax v Berlin, — vest je prišla po-
polnoma nepričakovano — so se raz-
nesle govorice, da se Eden s tem po-
valnim načrtom ne strinja, pa da so
prišla od izraza velika naspotstva med
Chamberlainom, ministrskim predsed-
nikom, in Edenom, zunanjim mini-
strom. Izkazalo se je sicer, da te vesti
niso utemeljene, toda svet je pri tem
vendarle mislil na nedavno značilno
opombo starega Lloydja Georgea, da bi
bil Eden povsem dober zunanji mini-
ster, toda da je kakor šofer, ki ga ne-
disciplinirana družba čuka zdaj sem,
zdaj tja, pa zato vozi mnogo slabše,
nego je njegova resnična sposobnost.
Lloyd George je Valijan in posebno
vrste mož, pa ima zato tudi posebnost,
da izraža svoje politične misli v takih
drastičnih primerih. Ali pri vsem tem
je resnica, da so britanski politiki v
toku zadnjih let marsikdaj morali čut
očitek, da koleba.

Nad vse je značilno, da so bile še v
zadnjih dneh in urah na delu sile, ki so
hotele na vsak način preprečiti Hal-
ifaxovo potovanje. Časopisna kampa-
nja je poskušala, da bi čim bolj zame-
glila ozračje in sknila vode, da se iz-
razimo v podobah. Le malo je mani-
kalo, pa bi se tudi ta poset odložil, ka-
kor se je pred nekaj tedni odložil že
določeno napovedani poset nemškega zu-
nanjega ministra Neuratha v Londonu.
Zdi se tedaj, da ozračje za Halifaxovo
pot še ni bilo dobera razpoloženja. Spr-
čo tega se ni kar nič čuditi, da ga
spremljajo tako resignirane in skeptič-
ne glase.

Halifaxovo potovanje se je na zuna
začelo pripravljati z znamenitim govo-
rom ministrskega predsednika Cham-
berlaina dne 10. novembra. Takrat je
Chamberlain podčrtal željo britanske
vlade, da išče sporazuma in vzajemnega
sodelovanja z osjo Berlin — Rim, na da
naj se v ta namen poskušajo neoficijalni
razgovori, ki bodo nemara prej dovedli
do uspeha nego velike javne izjave vo-
dilnih državnikov. Na to izjavo so po-
stali v Evropi zelo pozorni, zlasti pa je
vzbudila zanimanje in celo odobravanje
v Rimu.

Halifaxovo potovanje pomeni torej
prav za prav izvedbo Chamberlainove
napovedi. Z njo se je obnovil angleški
poskus, priti z Nemčijo na čisto glede
osnovnih smernic njene zunanje poli-
tike, glede njenih stremiljenj in priza-
devanj, zlasti seveda tudi takih, ka-
terih izvedba se zdi v nasprotju s priza-
devanji in s stališčem Velike Britanije.
Tak poskus z londonske strani ni no-
vost. Zadostuje, ako opomnimo na ona
znamenita vprašanja, ki jih je dne 8.
maja l. 1936. britanska vlada naslovila
na nemški zunanjenpolitični urad. V
njih je angleška diplomacija po vseh
formalnih pravilih želela priti na čisto
z nemško vlado o ciljih h katerim stre-
mi nemška politika. Želela je izvedeti
njihovo točno in jasno razloženo vse-
bino, z namenom, da se pogleda, kako
se more zadostitev tem stremiljenjem
spraviti in sklad z interesi, nazori in
razpoloženji britanske politike. Bil je to
poskus priti v soglasje z Berlinom po
neposrednem potu, torej nekako tako,
kakor je sedaj izrazil željo Chamber-
lain in kakor jo je prišel v Berlin iz-
javljati lord Halifax.

Odgovora na majska vprašanja Ber-
lin še do danes ni dal, dasi je poteklo
oktobra že domala poldrugo leto.
Kako bo to pot? Iz komentarjev nem-
škega časopisa se razvdi, da jim na
Nemskem tako poizvedovanje ni baš
povšeči. Pravijo, da je Hitler dovolj
govesti in dovolj jasno povedal stali-
šče nemškega režima in da se o priza-
devanji nemške zunanje politike ni
tako težko poučiti. Še več: v Berlinu
pravijo, da bi mogli z večjo pravico
Nemci zastaviti Angležem vprašanje,
kaka je njihova politika, ter poslati
svoje diplomate z vprašalnimi nopolmi
v London. V tem polnemotnem žanru se
z nemške strani naštevajo očitki, ki se
zdi v tretjem raihu upravičeni na rač-
un Angležev glede nezaupanja do
Nemčije in glede naspotovanja nem-
ški zunanji politiki. Jasno je, da se po
tej poti ne obetajo prida uspehi.

Vendar so angleška vprašanja precej
drugače prirode nego nemška. Angleži
bi radi vedeli, za kako ceno in na
osnovi katerih koncesij bi se Nemčija
smatrala za saturirano ter bi opustila
svoje veliko oboroževanje in svoje av-
tarkično gospodarsko prizadevanje, ki
vendar meri na slučaj skrajnosti, ter bi
bila pripravljena skleniti resničen
iskren sporazum, ki bi tvoril osnovo za
pravo prijateljsko sodelovanje med sve-

PREVRATNI NAČRT V FRANCJI

Nova odkritja o desničarski zaroti — Tajna skladišča orožja sredi Pariza — Nad tisoč oseb aretiranih

Pariz, 18. nov. br. V vladnih krogih so
zelo nevoljni zaradi indiskrecije pariškega
tiska, ki je predčasno objavil dosedanje
uspehe preiskave v zvezi z razkritjem des-
ničarske zarote v Franciji, ki je stremela
po uvedbi fašističnega režima. Notranji
minister Dormoy je izjavil novinarjem, da
so hoteli do konca preiskave čuvati vsi
zadevi v tajnosti. Predčasna razkritja tiska
so preiskavi mnogo škodovala, ker so
bili na ta način mnogi krivci pravočasno
opozorjeni in so pobegnili.

V Parizu in okolici je bilo v zvezi s to
preiskavo v teku zadnjih treh dni izvrše-
nih 450 hišnih preiskav, ki so dovedle do
presnetljivih razkritij.

Odkrili so pravcata skladišča orožja in
municijske v sredstvih Pariza je bilo urejeno
po vseh predpisih zgrajeno skladišče, v ka-
terem so zaplenili nad 100.000 nabojev, 60
težkih strojnjev, 500 protitankovskih stroj-
nih in šest zabojev po 300 granat ter 15 kg
najhujskega eksploziva, ki bi zadostoval, da
bi ves ta del Pariza zletel v zrak. Razen
tega so odkrili v Parizu še dve skladišči

zarotnikov, dobro založeni z orožjem in
municijske. Orožje je po večini nemškega iz-
zora, delno tudi angleškega izdelka. Pre-
iskava se z vso naglico nadaljuje.

V zvezi z indiskrecijo pariškega tiska je
minister za pravosodje izjavil, da bo vla-
da takoj predložila parlamentu zakon, s
katerim se bodo kazni za tiskovne delikte
zelo poostrele. Zakon bo določal tudi pre-
poved izvoza vseh listov, ki s svojim pisa-
njem škodujejo ugledu in časti Francije.

Danes so bili odrejeni strogi varnostni
ukrepi v pogledu vseh javnih poslopij in
ustanov. Vsa ministrstva so strogo zasta-
rana. Razen tega so posebni policijski od-
delki poverjeni z nadzorstvom vseh oseb,
ki zahajajo v ministrstva. Tudi osebne
straže ministrov so bile povečane. Vse to
je v zvezi z razkritjem zarote desničarjev,
ki utegnejo kljub temu še vendarle posku-
šati kak napad.

V levičarskih krogih zahtevajo od vlade
najstrožje ukrepe za zaščito režima ljud-
ske fronte. Vlada se tudi ne obotavlja in
je bilo po dosedanjih informacijah areti-

ranih že okrog 1.200 desničarjev, med njimi
več uglednih desničarskih voditeljev,
katerih imena pa čuvajo v tajnosti.

Še nekaj podrobnosti

Dočim so listi včeraj zatrjevali, da so se
proti sedanjemu režimu zarotile le nekatere
ekstremne desničarske skupine, kakor ro-
jalisti »Solidarite française«, »Action fran-
caise« in druge, se je danes izvedelo, da
so bili zapleteni v afero tudi pristasi fran-
coske socialne stranke, ki jo vodi de la
Rocque, proti kateremu se vrši pravkar god-
na razprava zaradi podpora, ki jih je pre-
jemal pred leti od posameznih francoskih
vlad. Levičarski listi in tuji radikalno so-
cialistično glasilo »Oeuvre« obtožuje danes
še najbolj de la Rocquea, češ da je imel pri
zaroti odločilno besedo.

Listi so danes objavili tudi slike raznih
zvočnih avtomobilov, na katerih so bile
ogromne količine orožja. Policija je tudi
dognala, da so zarotniki v zadnjem času,
posebno v pariški okolici, nakupili celo vr-
sto vil, kjer so na vrhovih zgradili betoni-
rana stojišča za topove.

Lord Halifax pri Neurathu

Snoči sta oba državnik odpotovala v Berchtesgaden
h kancelarju Hitlerju

Berlin, 18. nov. b. Lord Halifax je imel
včeraj takoj po obisku lovske razstave svoj
prvi politični razgovor z nemškim zunanjim
ministrom Neurathom, pri katerem je bil
tudi na obedu. Snoči je nato angleško po-
slaništvo priredilo večerjo v svojih prostori-
h. Nocoj je lord Halifax skupno z Neurath-
om odpotoval v Berchtesgaden, odkoder se
bo po razgovoru s Hitlerjem zopet vrnil v
Berlin. Javnosti je sprejela njegov obisk z
vidnim zadovoljstvom, ker pričakuje od Hal-
ifaxovih razgovorov z nemškimi državniki,
zlasti pa s kancelarjem Hitlerjem zelo mogo-
do, da se razjasni položaj nemškega zdu-
vanjega ministra Neuratha v Londonu.

Zdi se tedaj, da ozračje za Halifaxovo
pot še ni bilo dobera razpoloženja. Spr-
čo tega se ni kar nič čuditi, da ga
spremljajo tako resignirane in skeptič-
ne glase.

Halifaxovo potovanje pomeni torej
prav za prav izvedbo Chamberlainove
napovedi. Z njo se je obnovil angleški
poskus, priti z Nemčijo na čisto glede
osnovnih smernic njene zunanje poli-
tike, glede njenih stremiljenj in priza-
devanj, zlasti seveda tudi takih, ka-
terih izvedba se zdi v nasprotju s priza-
devanji in s stališčem Velike Britanije.
Tak poskus z londonske strani ni no-
vost. Zadostuje, ako opomnimo na ona
znamenita vprašanja, ki jih je dne 8.
maja l. 1936. britanska vlada naslovila
na nemški zunanjenpolitični urad. V
njih je angleška diplomacija po vseh
formalnih pravilih želela priti na čisto
z nemško vlado o ciljih h katerim stre-
mi nemška politika. Želela je izvedeti
njihovo točno in jasno razloženo vse-
bino, z namenom, da se pogleda, kako
se more zadostitev tem stremiljenjem
spraviti in sklad z interesi, nazori in
razpoloženji britanske politike. Bil je to
poskus priti v soglasje z Berlinom po
neposrednem potu, torej nekako tako,
kakor je sedaj izrazil željo Chamber-
lain in kakor jo je prišel v Berlin iz-
javljati lord Halifax.

Odgovora na majska vprašanja Ber-
lin še do danes ni dal, dasi je poteklo
oktobra že domala poldrugo leto.
Kako bo to pot? Iz komentarjev nem-
škega časopisa se razvdi, da jim na
Nemskem tako poizvedovanje ni baš
povšeči. Pravijo, da je Hitler dovolj
govesti in dovolj jasno povedal stali-
šče nemškega režima in da se o priza-
devanji nemške zunanje politike ni
tako težko poučiti. Še več: v Berlinu
pravijo, da bi mogli z večjo pravico
Nemci zastaviti Angležem vprašanje,
kaka je njihova politika, ter poslati
svoje diplomate z vprašalnimi nopolmi
v London. V tem polnemotnem žanru se
z nemške strani naštevajo očitki, ki se
zdi v tretjem raihu upravičeni na rač-
un Angležev glede nezaupanja do
Nemčije in glede naspotovanja nem-
ški zunanji politiki. Jasno je, da se po
tej poti ne obetajo prida uspehi.

Vendar so angleška vprašanja precej
drugače prirode nego nemška. Angleži
bi radi vedeli, za kako ceno in na
osnovi katerih koncesij bi se Nemčija
smatrala za saturirano ter bi opustila
svoje veliko oboroževanje in svoje av-
tarkično gospodarsko prizadevanje, ki
vendar meri na slučaj skrajnosti, ter bi
bila pripravljena skleniti resničen
iskren sporazum, ki bi tvoril osnovo za
pravo prijateljsko sodelovanje med sve-

tovnimi silami. Ne more se dvomiti, da
mislí Anglija svoje vprašanje silno res-
no, zakaj od njega zavisijo njeni rač-
uni za bodočnost, za orjaško oborože-
vanje, ki so se zanj v Londonu le ne-
radi odločili.

Kako je v tem pogledu z Nemčijo,
kam meri njena diplomacija, to je
drugo, silno delikatno vprašanje. Vseka-
kor pa je povsem razumljivo, da bo
moral lord Halifax pokazati v Berlinu
kaj več, nego da bi samo poizvedoval.
Nemogoče se na primer zdi, da bi mo-
gel poizvedovati o nemških ciljih, pa
se ne bi spustil v razgovor v nemški
zahtevi po kolonijah. V tej zvezi so se
pojavele značilne domneve, da bi bila
Anglija pripravljena resignirati na svo-
je sodelovanje v srednji Evropi ter jo
prepustiti nemški ekspanziji proti dolo-
čenim nemškim koncesijam drugod.
Prav gotovo ni treba o tem izglubljati
besedi, da so taka ugižanja povsem
brez podlage. Toda pričajo, kako trdna
je uverjenost, da se morajo Halifaxovi
razgovori v Berlinu sukati v povsem
konkretnem področju.

Skeptični glasovi, in to zelo mnogo-
številni, so te dni zopet naglašali, da
koncilijantnost z angleške strani ne more
dovesti do cilja, zakaj na vsako konce-
sijo je dosedaj Berlin odgovoril le z
novimi, še večjimi zahtevami. Kmalu
bomo imeli priliko spoznati, ali in v
koliko so imeli ti skeptiki prav.

Prvi poskus sporazuma med Nemčijo in Anglijo

Berlin, 18. nov. w. Tudi danes je nemški
tisk glede obiska lorda Halifaxa skrajno re-
zerviran. Edino »Essener Nationalzeitung«
mu posveča daljši članek, v katerem piše
med drugim, da gre po dolgem času za prvi
poskus sporazuma med Nemčijo in Anglijo,
ki mu bodo morali vsakakor še slediti na-
daljnji razgovori. Nesoglasja, ki obstoja-
jo četrtr stoletja, se ne dajo odstraniti
z enim samim obiskom. Zato se lahko reče, da
pomeni obisk lorda Halifaxa samo začetek
seveda, če se bodo našle osnove, na kate-
rih bo mogoče nadaljevati razgovore o pe-
rečih problemih. Kakšno pa je v tem po-
gledu stališče Nemčije, je že dovolj znano.

Kolonijska razprava v lordski zbornici

London, 18. novembra. b. Na snočnji seji
lordске zbornice se je lord Allen dotaknil
v svojem govoru tudi Halifaxovega obiska
v Nemčiji in dejal med drugim: Ves angle-
ški narod pozdravlja Halifaxov obisk v
Berlinu. Nobena druga angleška politična
osebnost ni bolj primerna za »poslanika
miru« kakor lord Halifax. Odstraniti vojne
nevarnosti in zavarovanju miru bi nič
ne moglo bolj služiti kot sporazum z Nem-
čijo. Glede kolonijskega vprašanja moramo
napram Nemčiji uveljaviti prave argumen-
te. Nemčija pravi, da so ji kolonije po-
trebne kot dobaviteljce surovin, Eden pa
na to odgovarja, da prihaja iz kolonij vse-
ga sveta komaj za tri odstotke surovin
svetovne uporabe. Kakšen smisel ima torej
za nas zatirati napram Nemcem, da so
kolonije brez vrednosti, dočim hočemo mi
še nadalje ohraniti ves svoj kolonialni im-
perij.

Za lordom Allenom je v imenu delavske
stranke govoril lord Snell, ki je tudi po-
zdravil Halifaxovo misijo v Nemčiji, gle-
de kolonij pa predlaga, naj bi se o tem
vprašanju razpravljalo v okviru DN in naj
bi se zlasti pretresla možnost razširjenja
tako zvanega mandatnega sistema na ne-
katere sporna kolonialna ozemlja, ki so v
britanski posesti. V tem smislu se je izja-
vil tudi lord Ruthcliffe, ki pa je obenem
ponovil zahtevo po ločitvi pakta DN od
versajške mirovne pogodbe in po črtanju
klavzule o vojnih dolgovih.

V imenu vlade je na vse te izjave odgo-
voril lord Plymouth, ki je dejal, da si nih-
če v Angliji bolj kot vlada sama ne želi
splošne rešitve vseh spornih vprašanj da-
našnjih dni, da pa se v tej razpravi ne
more spuščati v podrobnosti o kolonial-
nem vprašanju.

Tatarescov program

Bukarešta, 18. nov. a. Nova Tatarescova
vlada je bila spoči ob 22.30 zaprežena.
Predsednik vlade je izjavil, da bo nadalje-
val delo za konsolidacijo države. Glavni
cilj vlade bo povzdiga kmetijskega stanu z
zadružništvom in industrializacijo kmetij-
stva, okrepitev vojske ter uvedba novih
metod v upravi. Delo vlade bo temeljilo
na konstruktivnem nacionalizmu ter na ide-
ji reda in avtoritete v državi.

Kralj je odgovoril, da popolnoma odo-
brava program vlade in naglasil svoje po-
sebno zadovoljstvo, ker se vlada naslanja
tudi na sodelovanje drugih političnih fak-
torjev.

Bolgarski kralj pri Lebrunu

Pariz, 18. nov. AA. Bolgarski kralj in
kraljica sta včeraj dopoldne obiskala
predsednika Lebruna. Danes sta odpoto-
vala iz Pariza.

Trgovinska pogodba med ČSR in Madžarsko

Budimpešta, 18. nov. AA. Po več letih
negodbenega stanja so danes v Pragi
podpisali trgovinsko pogodbo med Madžar-
sko in Češkoslovaško. Pogodba obsega tu-
di veteransko konvencijo in konvencijo
o obmejni trgovini.

Belgijski kralj o pomenu Anglije v svetovni politiki

Odgovornost Velike Britanije za dogodke na svetu,
zlasti v gospodarskem pogledu

London, 18. nov. b. Belgijski kralj Leo-
pold je bil včeraj v okviru svojega lon-
donskega uradnega obiska gost londonske-
ga Cityja v starodavnem magistratu, kjer
mu je bil prirejen banket, ki sta se ga ude-
ležila tudi vojvoda Kentski in premier
Chamberlain z mnogimi člani vlade ter
okoli 800 povabilencev. Na banketu je
imel belgijski kralj zelo pomemben govor,
v katerem je dejal med drugim:

Bolj kakor v kateremkoli kraju sveta se
v Londonu stekajo odmevi vseh stisk, skr-
bi in bojazni, katerih žrtev je postal danes
svet. Velika Britanija nosi zato tudi pol-
no odgovornost za vse dogodke v svetu,
zlasti v gospodarskem pogledu, kajti go-
spodarska vprašanja so danes tako rekoč
jedro mednarodnih vprašanj, ki preplav-
ljajo svet.

Politični cilji se ticejo samo delov člo-
veštva, boljša gospodarska ureditev sveta
pa zanima vse človeštvo. Tu pa smo po-
stavljeni pred svetovni problem, ki je po
svoje zopet kompleksen z raznimi nacio-
nalnimi problemi. Ako hočemo te težkoče
odstraniti, se moramo ozirati samo na go-
spodarsko realnost brez kakršnihkoli dru-
gih pomislekov in nagibov. Britanski im-
perij predstavlja tako pomemben del člo-
veštva, da mu mora biti bolj kot katerikoli
drugi državi jasno kako tesno je usoda
človeštva povezana z njegovo usodo. To je

seveda tudi razlog globokega razumevanja
Velike Britanije za vse svetovne probleme
in zato je končno upravičeno upanje, da bo
igrala najpomembnejšo vlogo pri iskanju
rešitve velikih gospodarskih težkoč v sve-
tu.

Ta direktni poziv belgijskega kralja vlad-
i Velike Britanije za vse svetovne probleme
in zato je končno upravičeno upanje, da bo
igrala najpomembnejšo vlogo pri iskanju
rešitve velikih gospodarskih težkoč v sve-
tu.

Danes je kralj Leopold obiskal v Colche-
stru polk gardnih huzarjev, nad katerim
ima častno poveljstvo. V svojem nagovoru
na oficirje in vojake je naglasil, da ga
imenovanje za častnega poveljnika tega
polka še prav posebno veseli, ker je bil ta
polk eden izmed prvih, ki je prihitel na
pomot Belgiji v svetovni vojni. Popoldne
je napravil kralj krajši izlet, jutri dopol-
odne pa se vrne v Bruselj.

Danes je prisel v London minister Jan-
son, ki mu je kralj pred odhodom v Lon-
don poveril misijo, da nadaljuje pogajanja
za rešitev vladne krize. Janson je svojo
nalogo končal in je danes poročal kralju.
Predlagal mu je sestavo vlade na osnovi
dosedanj koalicije, ki jo tvorijo socialni
demokratje, liberalna in katoliška stran-
ka. Komu bo poverjen mandat za sestavo
vlade še ni znano. Vsekakor ni pričakovati
odločitve pred povratkom kralja v Brus-
selj.

S kitajskih bojišč

Prodiranje japonskih vojnih ladij po Jangceju proti
Nankingu

Šanghaj, 18. nov. o. Položaj na šanghajski
fronti še vedno ni jaseen, vendar pa vse kaže,
da se je umik kitajske vojske ustavil na po-
stojanjank pred Sučvom, kakšnih 50 milj
zapadno od Šanghaja in okrog Kašinga, 60
milj jugozapadno od Šanghaja. Vrhovni po-
veljnik kitajske vojske na odcepu fronte
med Sučvom in Kašingom, general Čangfaj-
vej, zatrjuje, da so se Kitajci na svojih po-
stojanjank docela utrдили in da sedaj uspešno
odbijajo pogoste japonske napade.

Na severnem krilu kitajske fronte je po-
ložaj za Kitajce vsekakor dokaj slabši. Okrog
70 japonskih ladij je kljub minam, s kateri-
mi so Kitajci posejali reko Jangcu, pričelo
prodirati po tem veleoklu proti Nankingu.
Večje število monitorjev je prodrla po reki
že daleč navzgor in so sedaj baje le še 70
milj oddaljeni od glavnega kitajskega me-
sta. Japonski monitorji so sedaj pričeli raz-
streljevati še drugi jez, ki so ga Kitajci zgra-
dili na reki v obrambo proti Japoncem.

V Nankingu je zaradi tega zavladala pani-
ka in ljudje zapuščajo mesto v množicah.
Po večini se selijo v Vuhan. Med tem so po-
veljnik angleških in ameriških vojnih ladij
v Šanghaju prejeli nalog, naj odpeljuje več
manjših ladij proti Nankingu, da bi zaščitili
le nadnarodne interese in v danem primeru
prepeljale tuje v Šanghaj.

Ustanovitev mikadovega glavnega stana

Tokio, 18. nov. o. V Tokiju je bil ustanov-
ljen tako zvani cesarski glavni stan. Pol-
uradna agencija Domei komentira ta dogo-
dek kot usodni preobrat v zgodovini Japone-
ske in kot pričetek totalne vojne proti Ki-
tajski ter splošne reorganizacije japonske
državne uprave. Cesarski glavni stan je bil
ustanovljen z zakonom o mobilizaciji, ki ga
je včeraj podpisal mikado in je bil takoj
nato proglasen. Po tem zakonu ustanovitev
cesarskega glavnega stana ni dovoljena le
v primeru kakšne vojne, nego tudi v pri-
meru splošne stiske.

Japonci so očitno zaman računali, da bo-
do Kitajci kapitulirali že pod pritiskom njih-
ovih dosedanjih vojaških uspehov na Ki-
tajskem. Sedaj nameravajo mobilizirati vse
svoje vojaške in gospodarske sile, da bi čim
paj izsilili od Nankinga popolno kapitulacijo.
V najkrajšem času je pričakovati, da bo pro-
glasena mobilizacija 10 letnikov japonskih

Japonske izgube

Šanghaj, 18. nov. AA. Zastopnik japo-
nskega vojaštva je izjavil, da so znašale iz-
gube japonskih čet na šanghajskem bojišču
do 15. novembra 9760 mrtvih, izmed kate-
rih jih je 10% umrlo zaradi bolezni. V istem
času so Japonci imeli 29.850 ranjen-
cev. V tem niso vštete izgube japonskega
oddelka, ki se je izkrcal pri Hankovu.

Smrt odličnega japonskega letalca

Tokio, 17. nov. AA. Po poročilu iz Šan-
ghaja je včeraj zjutraj padel poročnik Siro-
so Sadao, ki je spadal med tri najboljše
japonske pomorske letalce. Njegovo letalo,
ki je bombardiralo postojanke kitajskih
topov, se je vnelo. Poročnik Siroso je pre-
letel Nanking dvajsetkrat.

Čangkajšek odstopil kot predsednik vlade

Šanghaj, 18. nov. g. Maršal Čangkajšek
je podal ostavko kot ministrski predse-
dnik. Na njegovo mesto je bil imenovan
dosedanj finančni minister Kung. Ta
ostavka ne pomeni, da bi se nameraval
Čangkajšek umakniti, marveč se je na ta
način samo rešil gotovih upravnih poslov,
da bi se mogel nemoteno posvetiti voja-
škim zadevam in še boljše organizirati ki-
tajsko obrambo. Tudi nadalje bo ostal Čan-
gkajšek vodilni mož Kitajce. Vest o spre-
membah v vladi je bila v Nankingu spre-
jeta popolnoma mirno.

Orkan na Filipinih

Manila, 18. nov. V Nov silen orkan je
znova opustošil otoke Leite, Sebu, Panay
in Mindoro. Na otoku Sebu je posebno ve-
lika škoda in je na tisoče ljudi ostalo brez
streh.

Velik ekspozice dr. Hodže

Jubilejno leto ČSR v znamenju velikega gospodarskega, kulturnega in političnega dviganja — Nove ugodnosti Nemcem

Praga, 18. novembra. b. V proračunskem odboru parlamenta je imel ministrski predsednik dr. Milan Hodža izčrpen ekspozice, ki so ga vsi navzoči sprejeli z navdušenim aplavzom. Dr. Hodža je govoril o potrebi razviti in zaposlitve vseh demokratičnih sil v državi, zlasti na gospodarskem področju ter na polju manjšinske politike in manjšinskega skrbstva. Krepko je poudaril dejstvo, da je ČSR vse svoje gospodarske potrebe, ki so po poslednji devalvaciji močno narasle, financirala sama iz svojih finančnih sredstev, brez najemanja kakih dolgoročnih inozemskih posojil in da je ob enem krila vse svoje finančne obveznosti v inozemstvu, kakor jih hoče kriti tudi v bodoče.

Kot zunanje politični cilj Čsoslavoške je postavil dr. Hodža sklenitev modusa živendi v vsej srednji Evropi. V odnošajih med državami Male antante ter Avstrijo in Madžarsko je zaznamoval danes velik napredek in postopno izboljšanje, ki obeta dobro tudi za bodočnost. Čsoslavoška javnost pozdravlja z zadovoljenjem to napredovanje napredov pomirjenja in podunavskem bazenu, kjer raste na osnovi načel o medsebojnem nevmešljanju v zadeve drugih, enakopravnosti in sodelovanja važen faktor evropskega mira in reda.

V drugem delu govora, ki je zbudil še prav posebno pozornost, se je dr. Hodža dotaknil manjšinskega vprašanja. S številnimi v rokah je dokazoval, da želi vlada v vseh panogah javne uprave tesno sodelovati z vsemi manjšinami v državi, in to ne le v pogledu pravične personalne politike, ki upošteva številčno razmerje državljana-

nov čsoslavoške in druge narodnosti, temveč tudi na gospodarskem področju, kjer nudijo za dobro voljo vlade najboljši dokaz davčne olajšave in soudeležba manjšinskega prebivalstva pri državnih dotacijah in investicijah.

Isto stremljenje po uveljavljanju popolne enakopravnosti lahko dokaže tudi s podatki o šolskem življenju, pa naj gre za Nemce, Madžare, Poljake ali Čsoslavoške. Pri vsem tem zahteva vlada od manjšin samo to, da so lojalne napram državi in njeni demokratični uredbi. Dvajsetletni jubilej obstoja čsoslavoške republike bo najboljša prilika za izvedbo popolnega notranjega pomirjenja v znamenju novega dviganja na vseh področjih javnega življenja, kajti čsoslavoška ustava je dovolj elastična, da lahko zadosti vsem upravičenim interesom.

Dr. Krofta o zblizanju z Madžarsko

Pariz, 18. novembra. b. List »L'Aube« objavlja razgovor svojega sodruka s čsoslavoškim zunanjim ministrom dr. Krofto, ki je med drugim poudaril, da so napadne vesti, da se pogajanja z Madžarsko za zblizanje z državami Male antante ne nadaljujejo. Nasprotno, doseženih je že nekaj uspehov, pričakuje pa popolnega uspeha. Prepričan smo, je pripomnil dr. Krofta, da zasleduje Italija razvoj te zbliznevalne akcije med Malo antanto in Madžarsko, kakor tudi med Malo antanto in Avstrijo, z naklonjenostjo. Končno je dr. Krofta izjavil, da želi čsoslavoška živeti v miru tudi z Berlinom.

Blum ne veruje več v zmago Valencije

Kakor Anglija, bo tudi Francija kmalu navezala stike s Francovo vlado v Španiji

Pariz, 18. nov. o. Podpredsednik vlade in šef socialistične stranke Leon Blum je podal snovi na seji socialistične parlamentarne skupine važne izjave o stališču, ki ga mora Francija zavzeti napram Španiji glede na najnovejši razvoj mednarodne politike.

O Španiji je Blum med drugim dejal: Vesti, ki prihajajo iz Valencije, ne kažejo več, da bo republikanska Španija zmagala. O tem so se prepričali tudi že v Londonu in Moskvi. Zato je Anglija pričela tudi že imenovati svoja zastopstva pri Francovi vladi. Francija bo slej ko prej sodelovala z Anglijo in zaradi tega ji ne preostaja ničesar drugega, kakor da prej ali pozneje tudi sama naveže stike z generalom Francom. Sedaj je treba storiti vse, da se prepreči nevšečne posledice morebitne Francove zmage v Španiji. Klub je soglasno odobril Blumovo poročilo.

Naknadno se je zvedelo, da je Blum pred nekaj dnevi govoril z emisarji Francove vlade, ki so takoj nato odpotovali v Salamanco.

Francovi pogoji za umik prostovoljcev

Pariz, 18. nov. o. V kakor se doznava iz zanesljivih virov, general Franco ni v celoti pristal na sklepe o predlogu londonskega odbora za nevmešanje, kakor so prvotno poročali. V noti, ki jo je po svojih zaupnikih izročil angleški vladi, postavlja celo vrsto pogojev in pridržkov. Najvažnejši je pogoj, da se mora umik tujih prostovoljcev iz Španije izvršiti v razmerju 5:1, nemreč, da bi Franco na vsake 5.000 prostovoljcev iz republikanskega tabora odpisal 1.000 svojih prostovoljcev. Končno trdi general Franco v svoji noti, da je v njegovem taboru samo 30.000 tujih prostovoljcev, ki prihajajo v poštev.

Valencija protestira v Londonu

London, 18. novembra. b. Španski poslanik Ascarate je izročil Foreign officeu

Druga obletnica sankcij proti Italiji

Rim, 18. nov. br. Po vsej Italiji so danes svečano praznovali drugo obletnico proglavitve gospodarskih sankcij proti Italiji med abesinsko vojno. Vsa praznovanja so bila v znak manifestacije za gospodarsko neodvisnost Italije. V Rimu so prisostvovali predvsem tudi zastopniki nemških industrijev in nemškega delavstva. Vsi govorniki so poudarjali odločno voljo italijanskih gospodarskih krogov, da z vsimi silami pripomorejo do popolne osamosvojitve Italije na gospodarskem polju. Obenem so izražali zahvalo Nemčiji, ki je v dobi sankcij stala Italiji zvesto na strani. Po zborovanju, ki je bilo v gledališču Adriano, je posebna deputacija odšla k Mussoliniju in mu izročila v tem smislu sestavljen omenio.

Avstrijski finančni minister pojde v London

Dunaj, 17. novembra. b. Iz zanesljivega vira se doznava, da bo avstrijski finančni minister dr. Neumayer v kratkem odpotoval na obisk v London. Proti koncu tega meseca bo odpotoval v London tudi predsednik avstrijske narodne banke dr. Kienböck. Odzval se bo vabilu angleških finančnih krogov na predavanje o avstrijskem gospodarstvu.

Dijaški nemiri v Pešti

Budimpešta, 18. novembra. b. Na filozofski fakulteti peštanske univerze je spet prišlo do protizidovskih izgovorov dijaštva, ki so zavzeli tak obseg, da je zahteval dekan intervencijo policije. Policija je izgrede zadušila in aretirala 19 dijakov, proti katerim bo uvedeno kazensko postopanje. Rektor je obenem odredil, naj policija zastraži vsa vsučiljska poslopja.

Jočno plačuj »Jutro« naročnino Varuj svojcem zavarovalnico

Beleške

Banovinska konferenca JNS v Banjaluki

Vodstvo JNS za vrbano banovino je sklenilo za nedeljo 21. t. m. v Banjaluki banovinsko konferenco strankinih delegatov. Vsaka stranka organizacija bo poslala na konferenco 20 do 30 delegatov. O političnem položaju bosta poleg drugih poročala strankin predsednik Peter Živković in podpredsednik Jovan Banjanin.

»Srbsko vprašanje«

Na zborovanju JRZ v Ivanjici je govoril novi poštni minister g. Vojko Čvrkić in je med drugim dejal:

»Mi hočemo rešiti hrvatsko vprašanje, ker se zavedamo njegove važnosti. Toda kot odgovorni politiki moramo pri reševanju paziti, da z njim ne izrovemo »srbskega vprašanja«. Hrvatski problem moramo urediti tako, da bodo zadovoljni in Hrvati i Srbi. Samo potem bo definitivno odstavljen z dnevnega reda.«

Ljotičevci in borbaši napram združeni opoziciji

Zagrebške »Novosti« poročajo, da se je v Beogradu sestalo vodstvo Ljotičevega Zbora. Baje so na seji sklenili izločiti iz svoje stranke vse, kar spominja na hitlerizem ali fašizem. Napram združeni opoziciji bodo Ljotičevci zavzeli nevtrarno stališče, zavzemali pa se bodo za koncentracijo vseh nacionalistov.

Enako stališče so po informacijah istega lista zavzeli borbaši. Njihov predsednik Hodžera je baje na nekem sestanku izjavil, da na borbaških shodih ne bodo več napadali združene opozicije, da pa bodo nadaljevali akcijo za unitaristično koncentracijo.

O hiperprodukciji inteligence

O tem važnem in težkem problemu so se razpisale zagrebške »Novosti« v uvodniku. Pravijo, da so se v prvem desetletju po osvoboditvi kar na slepo in brez tehtnega proučavanja ustanovile srednje, strokovne in visoke šole, danes pa more dobiti zaposlitve le majhen del absolventov teh šol. Zato se ponekod pojavlja ravno tako nekritično stremljenje, ki bi vodilo v nesprotni estrem, ker zopet kar na splošno zahteva zatvarjanje šol, ki so postale nekeke »tvornice gladu«. List odklanja stališče, da bi bila dolžnost države oblasti zaposliti vse šolane ljudi. Gospodarski položaj države je danes tak, da ni mogoče misliti na povišanje števila uradništva za nove tisoče.

Po vsem tem prihaja nepodpisani uvodničar »Novosti« do zaključka, da problem zaposlitve mlade inteligence ni samo problem države, nego tudi problem vsakega posameznega državljanca, zlasti pa prizadetih staršev in dijakov. Pri tem konstatira list, da je v Jugoslaviji zaradi slabo razvitega gospodarskega življenja razmeroma malo prilike za udeleževanje vobodnih poklicev. Starši bi morali zato dobro premisliti, ali naj pošljejo otroka v šolo in v katero šolo.

Končno opozarja list, kako se omejuje sprejemanje vajencov v trgovino in obrt, pa se sprašuje, ali je to omejevanje bolj utemeljeno, kakor bi bil »numerus clausus« za slušatelje visokih šol. Odgovor na to vprašanje ne da.

Velik zbor združene opozicije v Sremu

Kakor poročajo listi, bo drugo nedeljo, 28. t. m. v šidu veliko manifestacijsko zborovanje, ki ga skupaj priredijo vse tri stranke beograjske združene opozicije. Tudi govoriti bodo predstavniki vseh treh strank, med drugimi za demokrate Milan Grol in dr. Boža Marković, za staroradikalce Krsto Miletić in poslanec Stojan Špičak, za zemljoradnike poslanec dr. Miloš Tupanjanin itd.

Tudi prihodnjo nedeljo bodo imele združene srbske opozicijske stranke več shodov in sestankov, vendar vsaka zase. Pač pa bo v nedeljo velika javna skupščina bivše HSS v Starigradu na otoku Hvaru. Glavni govornik bo inž. Košutić, ki bo obenem zastopal dr. Mačka.

Radičevci in hrvatski klerikalci

»Hrvatska straža« ni nezadovoljna samo z bivšimi samostojnimi demokrati, predsednikom »Seljačke sloge« Rudolfom Heroegom in knjižničnim pisateljem Miškinom, nego tudi z zelo agnilnim članom »Seljačke sloge« dr. Rudolfom Bičanićem. Ta se ji je zameril zlasti s knjigo, ki jo je nedavno napisal o gospodarskih in sprotnih prilikah hrvatske vasi. V ponevdelju zvečer je predaval dr. Bičanić v okviru predavanja »Seljačke sloge« v Zagrebu o »državnih dohodkih«. Kakor poročajo »Hrvatska straža«, se je dr. Bičanić v svojem predavanju posebno dolgo zadržal pri državnih denarnih zavodih. Pri tem pristavlja zagrebški klerikalni organ: »To pozornost je očitno pripisati hvalaznost gospoda Bičanića, ker so državne banke izdatno podpirale Zavod za preiskovanje konjunktura, to je njega.«

»Hrvatska straža« nadaljuje svoje svojevrstno poročilo o predavanju dr. Bičanića takole: »Bivši starosta Sokola kraljevine Jugoslavije v Belovaru in kasnejši prosvetar Sokola v Zagrebu je nato dokazoval skupne interese hrvatskih in srbskih kmetov. Med drugim je tudi trdil, da niso imeli Hrvati svoje države ter se je popravil šele na neki medicini iz občinstva.«

Zahteve dalmatinskih učiteljev

V Splitu je bilo zborovanje sekcije JUT-a za primorsko banovino. Po referatih o aktualnih političnih vprašanjih so bile sprejete resolucije, ki so v glavnem enake onim, kakršne so zastopniki slovenskega učiteljskega sprejeli na svojem nedeljskem zborovanju v Celju. Tudi splitska resolucija zahteva povišanje uradniških plač, izenačenje učiteljev z učitelji glede plač in odpravo delnega celibata za učitelje.

Svojevrsni predlogi

Zemunski zdravnik dr. Jovan Barač je napisal knjigo »Jugoslavija kao velika sila«. V knjizi razpravlja predvsem o demografskih problemih in poudarja veliki relativni prirastek prebivalstva v naši državi.

Preokret v mednarodnih trgovinskih odnošajih

Tesnejše gospodarsko sodelovanje med Zedinjenimi državami in Veliko Britanijo

Washington, 18. nov. br. Zunanji minister Hull je novinarjem izjavil, da se bodo v kratkem pričela pogajanja za sklenitev nove trgovinske pogodbe med Zedinjenimi državami in Anglijo, ki bodo zelo važna, ker bodo otvorila novo dobo v mednarodnih trgovinskih odnošajih. Pogodba, ki jo bosta sklenili Amerika in Anglija, naj služi za zgled vsem ostalim državam, kako je treba sistematsko odstranjovati carinske ovire v mednarodni izmenjavi blaga.

V političnih krogih pripisujejo tej izjavi in napovedani trgovinski pogodbi z Anglijo veliko važnost in vidijo v tem tudi odgovor demokratske Amerike in Anglije na snovanje fašističnega bloka. Ne dvomijo, da bo tesnejša gospodarska strnitev vodila do še tesnejšega političnega sodelovanja.

Pričakovati je, da se bodo pogajanja pričela čez nekaj tednov po objavi vladnega načrta. Gre za znižanje ameriških tarif za vse panoge proizvodnje, posebno za trgovske predmete. More se pričakovati, da bo britanska vlada pristala pri nekaterih ameriških predmetih na iste carinske postavke, ki veljajo danes v smislu imperialnih preferenčnih carin za blago iz angleških dominionov, ker bo tesnejše anglo-ameriško trgovinsko razmerje služilo za zgled tudi drugim državam, da se pridružijo splošnemu gibanju za ublažitev trgovinskih zaprek. »New York Times« misli, da bo novi dogovor znižal postavke za britanske izdelke, v zameno pa bodo Angleži pristali na koncesije glede ameriških kmetijskih pridelkov.

Predrago plačani napredek v Rusiji

Ob nedavno minuli 20-letnici so v Sovjetski zvezi postavili bilanco vseh mogućih področij, ki naj pokaže veliki napredek zadnjih dveh desetletij. Po tej bilanci se je zlasti sovjetski tisk silno razvil. Pred vojno je znašala naklada vseh izhajajočih ruskih listov tri milijone izstisov na dan, danes pa znaša baje 38 milijonov izstisov. Največjo naklado ima »Pravda« z 1.900.000 izstisov dnevno, za njo prihaja kmetijsko glasilo »Krestjanskaja gazeta« z 1.750.000 ter uradna »Izvestija« z 1.600.000 izstisov. Pred vojno je izhajalo v Rusiji vsega 819 listov, danes pa jih je že desetkrat več. Zlasti velik je napredek drugojezičnih listov, ki jih je izhajalo pred vojno vsega le 84, danes pa jih vkljub izgubi finskega, estonskega, latviškega, litovskega, poljskega in besarabskega ozemlja izhaja okoli 3000 v 69 različnih jezikih.

Močno je napredovala tudi knjižna produkcija. L. 1913. je bilo izdano 87 milijonov izvodov, lani pa baje 570 milijonov. Sovjetska ustava je izšla v 62 jezikih. Stalinov govor o nji pa v 15 milijonih izstisov. V današnji Rusiji se knjige izdajajo v 111 jezikih.

Proslava 25-letnice prodora srbske vojske na jadransko obalo

Beograd, 18. nov. p. V oficirskem domu je bila danes svečano praznovana 25-letnica prvega prodora srbskih čet na jadransko obalo. Proslavo je organizirala Jadranska straža, sodelovali pa so pripadniki onih čet, ki so prve prišle na jadransko obalo, bili so to 5. in 6. pešpolk II. poziva, 10. pešpolk I. poziva in eskadron drinske divizije. Na svečanost so prinesli z Oplenca tudi stare zastave teh polkov. V imenu kralja je prisostvoval svečanosti polkovnik Radivoj Popović, navzoči pa so bili številni bivši oficirji teh polkov kakor tudi najvišji predstavniki vojske in mornarice. Po cerkvenem obredu je najprej govoril episkop Serafim Prizenski, nato pa predsednik beograjskega odbora Jadranske straže, bivši minister dr. Dušan Peleš. Beograjski akademski pevski zbor »Obilič« je zapel državno himno, zbrana množica pa je pridelila navdušene ovacije Nj. Vel. kralju in kraljevske-

mu domu. Nato je imel upokojeni general Pešić zanimivo predavanje o borbah za naše morje in je orisil zgodovinski pomen dneva, ko so srbske čete razobesile ob Jadrano srbsko zastavo kot simbol Jugoslavije. Svečanost je bila zaključena s pesmijo »Hej trubači« in s himno Jadranske straže »Čuvajmo naše morje«. Kraljeva namestnika dr. Stanković in dr. Perović sta poslala brzoglavne pozdrave.

Sprejemi

pri predsedniku vlade

Beograd, 18. nov. AA. Predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović je dopoldne sprejel avstrijskega poslanika Wimmerja in grškega poslanika Pavla Bibikosa-Rostija.

Naša vojaška delegacija pri Mussoliniju

Rim, 18. novembra. k. Jugoslovenska vojaška misija, pod vodstvom generala Beliča je bila večeraj dopoldne, pred svojim odhodom iz Rima, pri ministru za vojsko pri Mussoliniju. Mussolini je zastopstvo jugoslovenske vojske pozdravil z nagovorom, v katerem je izrazil svoje simpatije do jugoslovenskega naroda in njegove vojske.

Aljehin—Euwe

Haag, 18. nov. a. Snovi se je nadaljevala v torek prekinjena 18. partija za svetovno šahovsko prvenstvo. Čeprav je imel Euwe enega kmeta več in tudi nekoliko ugodnejšo pozicijo, ga je Aljehin s spretno igro spravil celo še v zadrego. Igra se je po 51 potezah končala z neodločenim izidom. Stanje po XVIII. kolu 10 : 8 za Aljehina. Devetnajsta partija bo igrana v soboto v Eindhoven.

Iz prometne službe

Beograd, 18. nov. AA. Za predsednika tarifnega odbora je imenovan pomočnik prometnega ministra inž. Mate Schneller. — K železniški delavnici v Zagrebu je premeščen za višjega tajnika inž. Josip Grušć, dolejši pri delavnici v Nišu.

Iz prosvetne službe

Beograd, 18. nov. AA. Napredovali so: v narodnem gledališču v Ljubljani za režiserja 5. skupine Robert Primožič, v narodnem muzeju v Ljubljani za glavnega arhivarja 7. skupine Ana Kušarjeva, v prosvetnem oddelku banske uprave v Ljubljani za inspektorja 42. Mitko Prentevič.

PLESNE VAJE

J.N.A.D. JADRANA bodo v soboto zvečer ob 20. v Kazini

Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročila: Depresija z oblačnim in deževnim vremenom se razširja v zahodno polovico Evrope in na Sredozemlje. V srednji Evropi in v baltskih državah sneži. V Jugoslaviji je oblačno in deževno vreme. Manjše jesnine na Primorju. Toplota se je obetno dvignila. Najnižja Slavonki Brod —3, najvišja Rab 16 C.

Zemunska vremenska napoved: Razjasnitev na Primorju, oblačno z nekoliko dežja ali snega v ostalih predelih. Pričakovati je novo ohlajitev na zahodu in severu ter sredi države.

Zagrebški: V zadnjih krajih države se bo vreme razvedrilo, temperature se bodo še nadalje dvignile.

Dunajski: Oblačno, ponekod padavine, zmerno toplo.

Domače vesti

* 25-letnica osvojitve Bitolja. Danes mine 25 let, odkar je srbska vojska kronala svoj zmagoslavljeni pohod v vkorakanje v Bitolj. Padlo je Kumanovo, osvobodjena je bila Dušanova prestolnica, padel je Veles in druga južno-srbska mesta. Jesenskega deževnega dne je srbska vojska potisnila k umiku se poslednje ostanke turške vojske, ki jo je na Oblakovu hotel zbrati Džavid-paša. Dne 16. novembra 1912 so topovski strelci objavili v Oblakovu vse bitolski pokrajini, da je konec večstoletnega turškega paševanja in da bo vkorakala osvobodilna srbska vojska. Po treh dneh prask in spopadov s Turki je srbska vojska lahko zasedla Bitolj. V strahu pred pokolji so se meščani poskrili po hišah. Tu in tam se je pokazal kakšen turški vojak v obupnem stanju, v kakršno je zašla vsa poražena turška vojska, gladna in razčepana. Na čelu zmagoslavne srbske vojske je 19. novembra 1912 pojezdil v Bitolj polkovnik Peter Bojović, ki so ga kristjani navdušeno pozdravljali. Naslednji dan je bil zmagoslavno sprejet poveljnik prve srbske armije, prestolonaslednik Aleksander.

Po štiridesetem zahteva Vaše telo izredno nego. Žalo KAVO HAG

* Jugoslovensko matematično društvo je bilo po daljših pripravah ustanovljeno v Beogradu. Predsednik je vseučiliški profesor dr. Pejović.

* Uprava banovinskega zdravilišča v Rogaski Slatini potrebuje za zdraviliški prospekt za sezono 1938 umetniško izdelani osnutki za naslovno stran in razpisuje s tem natečaj, katerega se lahko udeležujejo vsi v Jugoslaviji živeči umetniki. Prva nagrada 500 druga 250, tretja 125 Din. Pri izbiri bo odločala uprava zdravilišča. Vsak osnutek naj bo opremljen z geslom, na kuverti naj bo označeno geslo osnutka, naslov umetnika pa mora biti v zaprti kuverti. Uprava zdravilišča si pridržuje pravico odkupa vpsanih osnutkov po ceni 200 Din. Termin 5. decembra 1. 1937.

* Železniški promet je bil tež mero obremenjen. Glavno ravnateljstvo državnih železnic je izdalo tole sporočilo: Uprava državnih železnic si je prizadevala in si prizadeva, da v vseh pogledih ustreže vsem potrebam prebivalstva, tako pri odpremi potnikov kakor pri prevozu blaga. Glade nekaterih primerov zamude brzih, potniških in brzoletnih vlakov pa poimenuje obstojnost njihove vzroke. Takoj po popuščanju zelo živahne jesenske sezone so se na mnogih progah jugoslovanskih državnih železnic začela obsežna tehniška dela, ki se naglo končujejo pred nastopom zime; zato so se uvedle mnoge počasnejše vožnje na vsem področju državnih železnic, posebno pa na progi Beograd - Zagreb - Jesenice. Zaradi mnogih elementarnih nesreč, ki so ravno letos zadela naše kraje, je bilo treba popolnoma obnoviti podrti ali poškodovane dele prog, katerih dolžina znaša ponekod po več kilometrov. Zaradi velikega števila udeležencev raznih prireditev, kakor beograjskega velesejma, ploslav na jugu itd., je bila gostota potniškega prometa prevelika in železniški promet čez mero obremenjen.

Proti mrazu le Lutz-peč, Tovarna Ljubljana VII, tel. 32-52.

* Božična drevesa iz Jugoslavije gredo v Egipt. Ker se je zadnja leta tudi v Egiptu udomaćila navada krastive božičnih dreves, je podjeten trgovec iz Kaira zaprosil pri trgovski zbornici v Sarajevu, da mu pošlje naslove trgovcev, ki se bavijo z izvozom smrečic. Doslej je božična drevesa iz Jugoslavije niso izvažala v veliki množini, zdaj pa se nekaj trgovcev pripravlja, da začno izvažati mlade smreke v Egipt in drugam po svetu.

V zastarelih slučajih zapeke spreminjanih po hemoroidih in oteklinah je naravna »Franz-Josefova« gredica užita tudi v malih količinah pravi blagoslov. »Franz-Josefova« voda milo učinkuje in zanesljivo odpira, a tudi po daljši uporabi nikdar ne odreče.

Ogi reg. S. br. 13. 485/36

* Nedostatki brzega vlaka Jesenice-Bistrica Boh. Jezero. Prejeli smo: Mednarodnemu brzemu vlaku München-Trst se priključila na Jesenicah do Boh. Bistrice za lokalni promet majhen vagon I. II. in III. razred. Ta vlak ki odhaja z Jesenic ob 18.15, ima dobro zvezo z osebnimi vlaki iz Ljubljane in Kranjske gore ter se ga zovolje tega poslužuje mnogo potnikov, poleg tega pa se precejšnje del delavcev z Jesenic. Že pred priključitvijo vagona navadno čaka na peronu množica ljudi in ob vstopu nastane luča borta za prostore. Ker je izključeno, da bi ostalo vse to občinstvo v eni tretjini vagona, to je v III. razredu, je mnogo takih, ki se nehoti v gneči porinjeni v prazni I. in II. razred. Vse se ne tako umiri, dokler ne vstopi sprevodnik in začne preganjati nevaljene goste iz II. razreda, kar povzroči mnogo prepirljanja. Prisiljeni je vsak, da se preseli nazaj v gnečo. Pozivamo odločujoča mesta, da se ta nedostatek nemudoma odpravi s priključevanjem večjega ali pa dveh manjših vagonov. Ni to samo v interesu prizadetega občinstva, temveč tudi železnice same, saj bi s tako ureditvijo pridobila mnogo potnikov, ki se zdaj hoje vstopiti v ta voz.

* Zimo je hotel prespati. Še vedno traja kriza, ki pripravlja marsikoga do iznajdljivosti in čudnih sklepov. Eni gredo na grešna pota, drugi se skušajo na kakršenkoli način skriti pred udarci usode. V Beogradu je prišel 40-letni Timohir Gavrilović na originalno idejo. Po poklicu je zidarski polir. Ker pozimi nima dela ne za službo, je poiskal neko kolibo, pojedel 80 glav moka kot uspalno sredstvo, nato pa je napisal na vrata kolibe: »Stoj, čitaj, ne razsajaj! Zaspal sem 15. novembra 1937. leta in se bom zbudil 1. marca 1938.« Ko pa je komaj zadremal, je šel mimo kolibe hišni gospodar, prečital napis, pogledal v kolibo in našel Timohira ležečega nepremično na borbem ležišču. Policija je orodnike, ki so Timohira odvedli v bolnišnico na opazovalni oddelk.

* Huda avtomobilska nesreča se je primerila industriji Madulić iz Bosanskega Broda. Madulić ima tvornico nogavic. Po opravih se je mudil v Derventi, nakar se je s svojim novim avtom, katerega je sam šofiral, vrnil proti domu. Vozil je s brzino 70 km. Z njim so bili v avtu še sreski načelnik, sodnik in policijski referent. Na nekem ovinku je avto zgrmel v reko in pokopal vse štiri potnike pod seboj. I. sreči so bili v bližini na delu neki delavci, ki so prihiteli k avtu, razbili vrata in sipe in spravili ranjene potnike na prosto.

* Mladi sovražniki policije. Policija v Rumi je polovila nenavadno dobro organizirano družbo mladih fantov, ki so cela tri leta kradli po Rumi in okolici. Najmlajši steje 12 let, najstarejši 19 let, poglavar pa je bil neki 16-letnik, ki se je imenoval »sovražnik policije št. 1.« Družba je imela svoje skrivališče, kjer so nekateri fantje tudi spali in varovali najrazličnejši plen. Imeli so tudi orožje, med drugim imenito dvoceko.

* Tako dolgo je je pretepal, da ga je ubila. V Doljem Miholcu onkraj Osijeka se je zgodila naslednja zakonska tragedija: Janja Fadingova, ki je stara 21 let, se je prežgoda poročila. Mož je kmalu po poroki začel z njo grodo ravnati. Predvečerašnjim jo je celo hotel udariti s sekuro. Tedaj je Janja vzela iz omare samokres in na mestu ustreliča moža. Zda sedel v preiskavi. — V Petrinji pa je stal pred velikim kazenskim senatom posestnik Stefan Sever, ki se je bil poročil pred 26 leti. Dobil je hudo ženo na katero je prepiral svoje premoženje. In žena je začela grodo ravnati z njim. Skrivala je pred njim denar, ni mu dajala niti za tobak, nagnjala ga je k najtežjim delom in ga pretepla. Po 25 letih se je Stefan naveličal trpljenja in je svojo Baro ubil s sekuro. Obdobil so ga komaj na leto dni zapora.

IN ČESTITKA POSTANE ISTINA!

Predvsem ti želimo mnogo zdravja. Da bi se uresničile te iskrene moje želje, sem ukrenila, da se ti pošlje v bodoče na dom vsak mesec škatlica Ovomaltine. Videl boš, kako dobro ti bo dela škodolica Ovomaltine vsako jutro.

Samo z Ovomaltine se doseže Ovomaltinski uspeh. Stotisoč so že to izkusili. Prepričajte se tudi Vi! Kupite še danes

škatlico zdravja — škatlico Ovomaltine! Dobiva se povsod, počeni od din 6.50.

— Zdravko Kariz izročeni sodišču. Kakor smo že včeraj na kratko zapisali, se je Zdravko Kariz, ki je bil v sredo dopoldne s sekuro pobil go. Avgusto Smerkoljevo na njenem stanovanju v Frankopanski ulici, proti večeru sam javil policiji. Ko se je po brezumnem dejanju ves popoldan potikal okrog, je spotoma neke odvrgel sekuro. Način, kako je Kariz utemeljeval svoj zločin, je potrdil domnevo, da njegova duša ni prav pri zdravju. Na go. Smerkoljevo se je razhudil, ko ga je svoj čas zaradi neke nevedčnosti morala izročiti policiji. Kariz ji je bil namreč odnesel ključ od shram-

steči, jo stara navada in čez uro je sluga v rešnici prišel a čevlji v Tavčarjevo ulico. Tam ga je neznanec čakal, prevzel blago, se preobul, zavil stare čevlje v papir in odšel. Vsa ceremonija se je godila v nekem stranskem prostoru, a ko je sluga le malo predolgo čakal na kupca in na denar, je nazadnje potikal na vratih pisarne same. Tam se je bil neznanec trenutke poprej v rešnici ogledal in odložil nekakšno pisnjo, v katerem je skušal pojasniti vso reč. Predstavil se je čisto pošteno kot Zvonimir S., star 51 let, rojen pri Devici Mariji v Polju, pristojen v Kostanjevico na Dolenjskem, invalid je, pa ne prejema nikake podpore. Zima je, je napisal, jaz pa nimam dobrih čevljev, a trgovce sedi v topli sobi in zato tudi lahko počaka. Na koncu je še pripisal, naj pošljejo račun njegovi domovinski občini. Zda ima vso reč v rokah policija, ki išče iznajditelja novega načina samopomoči. A preden ga bodo dohiteli, bodo njegovi dvojni podplatli najbrž že zdavnaj preluknjani, saj je znano, da imajo brezposelni in siromaki mnogo hoje po zemlji.

— Prijet tihotapec. V zadnjih letih se je tihotapstvo razpaslo v toliko meri, da je postalo že prava manija, ki je zajela široke kroge prebivalstva. Najbolj cveto pač nelegalne kupčije z vžigalniki in kamenčki, saj so vžigalice menda eden najdražjih, že kar luksuznih predmetov. Ne le može, ki si v krčmi prižigajo cigareto ali cigaro, temveč tudi meščanske, kmečke in delavske gospodinjice, ki so po navadi vzor solidnosti in poštenja, hranijo na kakšni polici nad štedilnikom vtihtapljen, neprijavljen vžigalnik, da jim ni treba vžigalnic v hišo. Ko so finančni in varnostni organi prejeli razmero lepe nagrade za vsakega odkritega tihotapca, so se ti posli za nekaj časa vidno zavili. Nedavno so bile te nagrade znane in od takrat nelegalna kupčija spet živahneje cvete. V sredo je policija aretirala v mestu posestnika in bivšega železničarja Ivana K., na katerega je bila opozorjena, da se bavi s tihotapstvom. Ko ga so preiskali, so našli pri njem 60 vžigalnikov, zavojček kreslinih

KAKOR TISOČ PRIZOROV IZ TISOČ IN ENE NOČI

se razvija burna doba strahot in slave pred 130 leti, doba Napoleona, Nelsona in Wellingtona, pustolovščine in ljubezen iz treh kontinentov, Evrope, Amerike in Afrike

v krasnem in nepozabnem filmskem remek-delu. — **Fredric March** — **Olivia de Havilland**. — Rezervirajte vstopnice, telef. 21-24

ANTONIO ADVERSO

Vsled izredne dolžine filma bodo predstave ob delavnikih ob 18, 18.30 in 21.15 uri; ob nedeljah ob 10.30, 15, 18. in 21. uri.

Premiera danes ob 21.15 uri v Elitnem kinu Matica

* Popularni izlet s posebnim vlakom na Dunaj. V evro povečanja jugoslovanske avstrijskega turskega prometa in v soglasju s pristojnimi oblastmi organizira »Putnik« sodelovanjem avstrijskega turističnega urada v Zagrebu predbožični izlet na Dunaj. Izlet bo trajal od 11. do 16. decembra. Razen mnogih dunajskih znamenitosti bodo izletniki mogli razgledati tudi dunajsko okolico. Udeležilo se izletov po popularnih cenah. Od hod posebnega vlaka iz Zagreba bo v soboto 11. decembra okoli 7. ure. Udeleženci iz Ljubljane se odpeljejo istega dne ob 5.30 z rednim vlakom v rezerviranih vagonih in se priključijo posebnemu vlaku v Mariboru ob 9.18. Na Dunaju ostanjejo do četrtka 16. decembra. Cenaz vožnje od Zagreba do Dunaja in nazaj so 320 din v 3. razredu in 490 din v 2. razredu. Iste cene veljajo tudi za udeležence iz Ljubljane. Udeleženci iz drugih mest uživajo za priključitev posebnemu vlaku 50% popusta od svojih mest do Zagreba. Potuje se s kolektivnim in osebnim potnim listom. Prijave za ta izlet sprejemajo vse biletarne »Putnika« in avstrijski turistični urad v Zagrebu, Praska ulica 9. naidalje do 4. decembra.

Eno srce — ena RADENSKA.

Iz Ljubljane

— Spominska plošča in križ ponesrečenemu Filipu Vodopivcu. Kakor je »Jutro« poročalo, se je letos 13. oktobra smrtno ponesrečil na lovu strojovodja iz Ljubljane g. Filip Vodopivec. Smrt ga je zadela blizu Zupanove jame pri Skocijanu. Da se mu tovariši lovi oddolžijo, so postavili na kraju nesreče spominski križ in ploščo. Majhna slovenost je bila prejšnji četrtek popoldne. Prihiteli so številni lovski tovariši in prijatelji iz Ljubljane ter pokojnikova vdova. Zbrali so se Skocijanci. Slabo vreme z močnim nalemom snega ni moglo ovirati slovenosti. Ob pol 15. uri so se vsi zbrali pri križu, vdova je položila venec rdečih nageljev, gorla je debela voščena. Skocijanski župnik Zupančič je izpregovoril spominske besede in blagoslovil križ in ploščo, nato je še višji kontrolor g. Janko Šturm v prelepih besedah slavil pokojnika. Četa lovcov s starim tovaršem Zevnikarjem je oddala častno salvo.

Moderni vzorci

angleškega in češkega blaga za moške obleke so v trpežni kvaliteti prispeli v manufakturo

Brata Vljaj, Wolfsova 5

— Odsek brezposelnih učiteljskih abiturientov pri sekciji JUU v Ljubljani sporoča vsem tovaršem in tovarišicam, da bo 21. t. m. ob 9. v prostorih sekcije v Franciškanski ulici 6/I. širša sodeba. Na programu so razgovori o bodočem delu, o akademiji in o tečaju za umetno slikanje na les, ki ga priredi odsek pod strokovnim vodstvom g. ravnatelja Novaka. Zaradi važnosti dnevnega reda in še posebej radi tečaja se naj te seje vsak tovariš in tovarišica sigurno udeleži.

— Primorski rojaki in prijatelji emigrantskega pokreta so vabljani, da se v čim večjem številu udeležijo prizoritve drame »Sine«, ki bo v nedeljo ob 20. v dvorani Delavske zbornice. Dramo bo vpriporil dramski odsek društva »Tabor«. Čisti dobiček je namenjen v socialne društvene namene.

— Vodstvo v razstavi bratov Subievec bo v soboto: začel ob 15. v Narodni galeriji. Vodi g. Jože Gregorič.

— Slovenska svatba za dvorano Vošnjakovega doma v Gozdu-Martuliku, najnovejša velika slika mojstra Maksima Gasparija je razstavljeni v Kettejevi izložbi na Aleksandrovi cesti. Opazujemo vse, zlasti pa ljubitelje umetnosti, naj si to mojstrsko delo ogledajo.

— Elitni kino Matica obvešča, da bo film »Vest človeštva« — Emile Zolac po izredno nizkih cenah 3.50 in 5.50 samo še danes ob 16 in 19.15 uri. Ob 21.15 uri bo premiera filma »Antonio Adverso«.

— Pri »Bobenčuk« na Sv. Petra cesti 15. zopet vsak petek namočena polenovca.

be, in ker ga je dobro poznala, kako slabo loči svoje od tujega, je hotela imeti ključ za vsako ceno nazaj. V stiski je prosila intervencijo policijo, ki je Kariza prišla, in ko je ključ oddal, je bil takoj spet izpuščen. Zadnji čas pa se mu je v glavi napolnila še neka druga jedka misel. Rad bi bil prišel v francosko tujsko legijo, a vse njegove prošnje so ostale zaman. Na koncu se je zagrizel v prepričanje, da je iz Francije že zdavnaj prišel poziv, a da so ga Smerkoljevi zadržali in skrili in ga tako oropali kariere. Obseden od te fiksnе ideje je segel po sekiri. Kariza so včeraj zjutraj izročili sodišču. Stanje g. Smerkoljeve se naglo obrača na bolje, da je že izven nevarnosti.

— Novi odbor Društva slušateljev Juridčne fakultete, ki je bil izvoljen za študijsko leto 1937/38., sestavljajo: predsednik Plajh Avgust, cand. iur.; podpredsednik Cigan Jože, cand. iur.; tajnik Petrič Bojan, cand. iur.; blagajnik Marin Tone, stud. iur.; knjižničar Pavličič Joško, cand. iur.; ref. za skriptu Hojzman Vinko, stud. iur.; gospodar Korosec Karel, cand. iur.; namestnika Vadaln Branko, stud. iur. in Arko Ludvik, cand. iur.; revizorji Rač Dragan, cand. iur.; Jaklič Tone, cand. iur. in Dolenc Matjanko, cand. iur.; razpisilke Lapanje Boris, cand. iur.; žakelj Ciril, cand. iur.; Arrigler Vojko, cand. iur.; Steska Branimir, stud. iur. in Žalik Martin, cand. iur.

— Opozarjamo na današnji razglas mestne občine ljubljanske v oglašnem delu lista o pridobivanju in prodajanju ledu iz bajejev.

ZA OBLEKE, BLUZE Kroji **angleška volna** brezplačno

TONI JAGER, Kongresni trg 1, Ljubljana

— Vlom v trgovino Avgusta Weilgunyja. Kakor je te dni sporočil trgovec Avgust Weilguny, ki ima znano prodajalno v Bolškem drevovalu, policijski upravi, je bilo v noči na 13. t. m. vlomljeno v njegovo skladišče in tatovi so mu odnesli za okrog 23.000 din blaga. Med drugim so iz skladišča izgnili veliki kosi platna, damskega volnenga blaga, svile, poplina, flanele, klota in barbatna Storičili so navrtali tudi železno wertheimerico, a do denarja niso prišli. Vlom je v vsej javnosti, a posebej še v trgovskih krogih vzbudil veliko pozornost. Weilgunyeva trgovina dela kakor znano, največ v cenah vrstah blaga in njeni odjemalci se rekrutirajo iz najširših slojev. Zato se razume, da je bilo blaga, ki predstavljajo vrednost več kot 20 tisočakov, za vrhan voz in na delu je morala biti cela dobro organizirana tolpa tatov. Zanimivo pa je, da nočni čuvaj, ki straži stojnice branje v neposredni bližini trgovine, vso noč ni opazil nobenega sumljivega znaka.

PRENOVITE Vaše svetilke z modernimi PERGAMENTNIMI ali RHODOID SENČNIKI od trdkke **M. TIČAR — Ljubljana,**

— Kako prideš poceni do čevljev. V obupu si ljudje na vse načine pomagajo naprej in svet je prišel tako daleč, da so se že pošteni v stiski začeli zatekati v kriminal. O tem zgovorno priča zgodba, katere glavni junak je siromašen brezposelnik, vojni invalid, ki na polju slave zapustil svoje zdravje in mladostne sile, a sam ni deležen ne slave ne kruha ne denarja. V neko trgovino s čevlji je zadnjič stopil srednje star, spodobno oblečen človek in izrazil željo, da kupi par čevljev. V trgovini je bil precej živahen promet, a ljubezna prodajalka je takoj potregla moža. Izbral si je par močnih čevljev z dvojnimi podplatli, in ko jih je pomeril, je vprašal za ceno. Dejal so mu, da veljajo 325 din. He, saj to je celo premoženje, se je neznanec nasmehnil, pa se je vendarle odločil zanje. Naročil je, naj mu jih uro pozneje prinese sluga v neko informacijsko pisarno v Tavčarjevi ulici, kjer bo imel opravka in kjer bo tudi poravnal račun. Da si dajo dobri, komadni kupci takole po-

kamenčkov in več kosov fine svile. Aretiranca so izročili carskim oblastvom, nato pa se bo moral zagovarjati še pred sodiščem.

— Se tatvine v mestni klavnic. Nedavno smo poročali o številnih primerih, ko so posamezniki mesarjem iz njihovih shramb v mestni klavnici izginjali veliki kosi mesa, včasih kar celega pol vola. S tem v zvezi je bilo že pred dnevi aretiranih več oseb, ki so na skrivnem odnašale meso iz klavnice. Včeraj sta bila spet prijeta dva mesarska pomočnika, o katerih je doganjo, da sta krada meso. Naknadno blago so tatovi prodajali včasih drugim mesarjem, včasih raznim gostilnam, pa tudi zasebnikom, ki so prišli tako za majhen denar do slastnih zalozagav. Policija je uvedla strogo preiskavo in najbrž bo njenemu prizadevanju uspelo, da bodo kraje te vrste za dolgo prenehale.

DANES KINO SLOGA DANES PREMIERA!

Ganljivi roman požrtvovalne in iskrene bratske ljubezni! Melodija polna strasti in melanholije! — Rezervirajte vstopnice v predprodaji!

Iz Celja

— O prvem postanku življenja na zemlji bo predaval danes ob 20. na ljudskem vseučilišču v risalnici meščanske šole univ. prof. Boris Zarnik iz Zagreba. Zanimiva izvajanja bodo pojasnjevali mnoge lepe skioptične slike. Vabimo občinstvo, da se udeleži tega zanimivega predavanja v čim večjem številu.

— Potujoča protiplinska razstava t. m. v Celju od nedelje 20. do četrtka 25. t. m. Namen razstave je, da se vzbudi med prebivalstvom zanimanje za pasivno obrambo pred napadi iz zraka v primeru vojne. Otvoritev razstave bo v nedeljo ob 11. dopoldne na celjskem kolodvoru. Prebivalstvo je vabljeno, da si ogleda to zanimivo razstavo, ki bo dostopna v nedeljo 21. t. m. ob 14. do 18. in nadaljnje štiri dni vsak dan ob 8. do 12. in ob 14. do 18. Vstopnine ni. Člani ekip, ki so sodelovali pri vžvabih v zračni obrambi, si morajo obvezno ogledati razstavo.

— Iz pododpora UROIR v Celju. Komanda mesta bo priredila v teku zime večerne tečaje za ona rezervne oficije, ki želijo polagati izpit za višji čin. Prijave sprejema tajnik g. Vrečko (cinkarna, telefon 28) do vštete sobote 20. t. m.

— Mojski izpit je napravila v torek pradi izpitno komisijo v Celju frizerka ga. Štefka Mikuševa iz Celja. Čestitamo!

— Umrl je v petek v celjski bolnišnici po težki operaciji v 26. letu pekovski pomočnik Urban Klopčič iz Celja, po rodu iz Morav. Pogreba se je udeležilo poleg sorodnikov tudi mnogo stanovskih tovarišev in številno drugo občinstvo. Ob grobu so člani strokovne zveze zapeli nagrobno, v imenu tovarišev pa se je poslovil g. Albin Oroš. Pokojnemu bodi ohranjen lep spomin!

Iz Maribora

— Brezplačno predavanje s filmom! V dvorani gostilne Renčelj na Pobrežju priredi OUZD v soboto, 20. t. m. ob 19. uri brezplačno predavanje s filmom. Film je vzgojne vsebine ter nazorno prikazuje posledice nepravilnega življenja. Dalje vsebuje pouk o obrambi proti spolnim boleznim itd. Prireditve je predvsem namenjena delavstvu, to je zavarovancem OUZD, vabljani pa so posebno še obrtniški vajenci in vajenke.

— Od 28. novembra do 1. decembra bo v Narodnem domu ljubljane razstava matičnega Sokolskega društva s posebnim oddelkom, ki bo posvečen sokolskemu delu nepozabnega brata dr. L. Pivka. Na predvečer praznika ujednjenja bo v Narodnem gledališču tradicionalna akademija matičnega sokolskega društva.

* KINO * MATICA

Danes samo še ob 16, in 19.15 uri po znižanih cenah Din 3.50 in 5.50

»VEST ČLOVEŠTVA — EMILE ZOLAC«

Ob 21.15 uri premiera!

Filmsko remek-delo tisočih zgodovinskih, pustolovskih in ljubezenskih zgodb

ANTONIO ADVERSO

Fredric March

Olivia de Havilland

TEL. 27-30 SLOGA

Premiera vefilma iz ruskega emigrantskega življenja

POTEMKIN

v glavnih vlogah: Karin Hardt in Peter Voss

TEL. 22-21 UNION

PREMIERA!

Monumentalni vefilim

naizredno in scenarije

15.000 nastopajočih

Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri

a— Praktični učiteljski izpiti na dr. učiteljski šoli v Mariboru se po zadnji odredbi ministrstva vrše po starem uravnilniku pred dosedanjim izpraševalno komisijo. Kandidati, ki so vložili svoje prošnje, naj se javijo k izpitu dne 25. novembra ob 7.30 v ravnateljevi pisarni državne učiteljske šole v Mariboru. Posebna obvestila se bodo razpisila.

a— »Rad bi imel tvoj foto« je naslov najpopularnejši pesmi iz nove češke operete »Pod to goro zeleno«. Je pravi »šlager«, ki ga venomer igrajo orkestri. Ko ga bo pa slišala na odru, ga bo povzela tudi mariborska mladina.

a— Obdarovanje revnih gluhotemih. Tudi letos bodo obdarovani za božično najrevnejši gluhotemi. Vabljani so gluhotemi stariši, ali njihovi otroci na sejo 21. t. m. ob 9. do 12. dopoldne pri »Zamorcu«, kjer se lahko izročijo prijave gluhoteme dece.

a— Ogoljufan trgovec. Trgovec I. Bračko v Gosposki ulici je prijavil policiji, da ga je mlajša ženska ogoljufala za okoli 300 dinarjev. Prišla je bila v njegovo trgovino ter se izdala za služkinjo neke stranke, ki stalno kupuje pri njem. Ko pa je nakupila raznega špecerijskega blaga in je trgovec poslal njeno »gospodinjo račun, je zvalod od gosepe, da ni nikogar poslala po blago in da je nasedel goljufivi tički.

DANES KINO SLOGA DANES PREMIERA!

Ganljivi roman požrtvovalne in iskrene bratske ljubezni! Melodija polna strasti in melanholije! — Rezervirajte vstopnice v predprodaji!

Potemkin

vefilim iz ruskega emigrantskega življenja
V glavnih vlogi: Karin Hardt in Peter Voss

a— Strahovalec Maribora je 21-letni Jakob S. iz Zavrča, ki ga je policija zasledovala zaradi številnih vlovov v Mariboru in okolici. Te dni je vionil pri neki stranki na Betnavski cesti in odnesel razne predmete v vrednosti okoli 4000 din. vtihtopal pa se je tudi v stanovanje nekega ključavnika in mu ukradel razne predmete v vrednosti okoli 2.000 din. Potem, ko je aretirane svoja dejanja priznal, so ga predali v sodne zapore.

a— Tekstilna industrija uspeva. Mehaniška tkaonica in apretura Doctor in drug je kupila od mariborske mestne občine 642 kv. metrov veliko zemljišče v magdalenskem predmestju za 22.470 din, na kateri bodo zgradili stanovanja za nameščence.

Vremenska poročila

Dozdevno vreme v novembru po stoletnem koledarju

Dan je dolg od 9 ur 57 minut do 8 ur 41 minut in se do konca meseca skrči za 1 uro 16 minut.

S P O R T Gospodarstvo

Prvenstvo LNP

Mars-Slovan in še šest ostalih parov iz I. razreda
na igrišču »Ilirije« za kolinsko tovarno.
V nedeljo bo odigrana predzadnja tekma prvega razreda v Ljubljani med Marsom in Slovanom. Kakor znano, sta oba kluba na repki prvenstvene tabele I. razreda in bo nedeljska tekma važna iz zaradi tega, kot se bo odločilo, kdo bo prezimil na zadnjem mestu. Kdor bo to, ta bo najbrže moral spomladiti tudi dati slovo in se vrniti v II. razred.

Oba kluba gojita lep nogomet in ne zaslužita mesta, ki ga zavezana trenutno, pač pa sta morala preživeti hudo notranjo krizo. Zdi pa se, da sta v zadnjem času spet uredila svoje vrste. Tako je skoraj gotovo, da bo »Ilirije« med zadnjimi v tabeli zelo zanimiv, tembolj zaradi tega, ker res ni moglo reči, kdo je boljši.

Razen te tekme bodo igrali še: Reka - Kranj, Jadran - Hermes, Svoboda - Bratstvo, Amater - Celje in Gradjanski - ČSK.

Amater najčistejšega kova

Znani francoski plavalec Cartonnnet je proti koncu letošnje sezone v vsej tihini spet enkrat izboljšal svetovni rekord na 100 m prmo. Kmalu po osem uspeha pa je prišla na dan obtožba zoper njega zaradi prestopkov proti amaterskim določbam francoske plavalne zveze. Dejstvo samo, da se je ta obtožba pojavila proti sportniku svetovnega slovesa, je staro kot so svetovni sportniki, toda Cartonnnet je za ta svoj prestopnik izbral prav poseben način, ki ga čudjaj v sportnem svetu še ni bilo.

Iznajdijavi plavalec je namreč ustanovil svoj plavalni klub, v katerem so bili razen njega vključeni še njegovi starši in še kopica bližnjih in daljnjih sorodnikov. Kljub temu majhnemu številu članstva pa je klub smatral, da potrebuje posebnega poslovođa in to mesto je seveda prevzel plavalec Cartonnnet sam. Potem je prišlo, da je poslovođa Cartonnnet zahteval visoke odškodnine za start plavalca Cartonnnet in precej dolgo je bilo treba, da se je začelo gospodom v plavalni zvezi svitati, kako prebrisan si je Cartonnnet uredil svojo sportno eksistenco. Ko so ga pozvali na odgovor, je bil pač upravičeno mnenja, da ni nikoli stavljal nobenih denarnih zahtev kot plavalec, temveč le kot poslovođa in dejansko tudi ni nikjer v pravih nobenih določbah, ki bi to prepovedala. Tako so morali obtožbo vreti v koš, toda francoska plavalna zveza bo zdaj svoje pravilnike še izpopolnila, da ne bodo več imeli te vrzeli.

Do tedaj pa bo plavalec Cartonnnet z lahko vestjo zagovarjal, da mu ni prav nič znano, kaj pomenja poslovođa Cartonnnet, niti njegova denarica, kaj dela leviča. Vsekar amaterski sistem, ki ga doslej ni znal uvesti še nobeden izmed številnih sportnikov, ki bi tako radi gojili katerokoli panogo zaradi lepih denarcev, ki se dajo zaslužiti tudi na tem polju.

V nekaj vrstah

Medtem ko bodo pri nas to nedeljo igrali samo še za prvenstvo LNP, bodo v Zagrebu in Beogradu imeli prav zanimiva prijateljska in mednarodna srečanja. Tako bo št. Gradjanski in BSK igrala v Beogradu prijateljsko tekmo, ki bo nudila Zagrebčanom priložnost, da se revanžirajo za zadnjo izgubljeno srečanje s istim nasprotnikom v Zagrebu. — Novi jenski prvak Hask iz Zagreba pa bo na svojih tleh sprejel precej močno maizareko profesionalno enajstoročno Nemčija iz Budimpešte. Tudi drugo nedeljo ima Zagreb že zagotovljeno mednarodno nogometno tekmo, in sicer med Gradjanskim in Junajsko Admiro. — Inozemski turneja BSK je precej dvomljiva, ker Beograščanom finančni pogoji tega aranžmana niso po godu.

Na zadnji soji JNS ob bile verifirane vse ligaške tekme zadnje nedelje, razen tega pa tudi še osposjena tekma med Hajdukom in Jastinom, proti kateri je bila zelo slabo utemeljena in menda sploh edinstvena v naši nogometni zgodovini, tako da ji je v naprej ni bilo proročati nobenega uspeha.

Obmorski klub iz Sušaka, Splita, Šibenika, Dubrovnika in Kotorja so se zaradi pomankanja prave konkurence z nogometnimi nasprotniki v zaledju dogovorili za medsebojno nogometno konkurenco pol imenom za »Jadranski pokal«. Klubi so razdeljeni v severno in južno skupino.

V teniškem srečanju med Jugoslavijo in skandinavskimi državami, v katerem je Jugoslavija po prvem dnevu vodila z 2:1, je sedaj stanje izravnano s 3:3. Polnočni rezultati naslednjih tekem so bili naslednji: Pallada - Valen 6:4 6:2, Schröder - Pundžer 6:2 6:1, Hanes - Rolson : Pallada - Mitić 7:5 6:2.

Celjski nogomet. V nedeljo 21. t. m. ob 10.30 se bo pričela na igrišču Jugoslavije pri Sp. Lanovcu prijateljska tekma med Slavijo iz Maribora in Jugoslavijo. Ob 14.30 se bo pričela na Olimpijskem igrišču v Gaborju podsestavna prvenstvena tekma med Olimpom in celjskim Atletiki. Za to tekmo vlada zelo živo zanimanje.

SK Mars. Drevi ob 20. sestanku na običajnem mestu. Zaradi nedeljske prvenstvene tekme in gostovanja, obvezna udeležba za vse igrače. Točno!

SK Jugoslavija v Celju obvešča članstvo nogometne sekcije, da bodo redni treninški sestanki vsak torek in petek s pričetkom ob 18.30 v telovadnici II. deske narodne šole. Drevi bo po treningu važen sestanek sekcije. Glede na nedeljsko tekmo je udeležba članov obvezna.

Slalom klub 34. Drevi ob 18.15 bo v klubovem lokalu kratak sestanek vseh tekmovalcev. Zaradi obnove zborja je sestanek obvezen!

Vremenska poročila

po stanju z dne 18. t. m.
Rateče-Planica: — 2, 25 cm pršica na 30 cm podlage, smuka dobra
Koma: — 5, 40 cm pršica na 1 m podlage, smuka možna.
Krvavec: — 2, 25 cm pršica na 75 cm podlage.
Velika planina: — 2, 25 cm pršica na 55 cm podlage.

DEDNOST

»Ali se je ta deček vrget po vas, gospod Dreta?«
»Da, čisto po meni. Tudi pije kar iz steklenice.«

Rok za vlaganje prošnje za zaščito denarnih zavodov je podaljšan

Poročali smo že, da so organizacije denarnih zavodov na nedavni konferenci v Beogradu med drugim postavile zahtevo, da se rok za vlaganje prošnje za zaščito v smislu uredbe o zaščiti denarnih zavodov, ki bo potekel 23. novembra, podaljša za leto dni, medtem pa naj se izda stalni zakonski predpisi o odlogu plačil in o moratoriju, kakor jih imata Češkoslovaška in Švica. Tudi zadrzne organizacije so postavile slično zahtevo glede podaljšanja roka za vlaganje prošnje za zaščito v smislu uredbe o zaščiti kmetijskih kreditnih zadrug.

Ministrski svet je o tem vprašanju razpravljal na torkovi seji, na kateri je odobril uredbo, s katero se rok za vlaganje prošnje za zaščito podaljša, toda le za tri mesece do 23. februarja 1938, in sicer z motivacijo, da ni več potrebe, da bi se zaščita v smislu dosedanjih predpisov podaljšala za daljše razdobje. Trgovinsko ministrstvo namerava pripraviti uredbo, ki naj bi za primer prehodne nelikvidnosti ali trenutnega navala vlagateljev preprečila težke posledice za kreditno organizacijo v naši državi po vzoru nekaterih drugih držav Srednje Evrope. Ta nova uredba naj bi stopila v veljavo pred potekom roka, do katerega se denarni zavodi lahko še poslužujejo možnosti zaščite po sedanjih uredbi.

Denarni zavodi bodo torej do 23. februarja prihodnjega leta lahko vlagali prošnje za odlog plačil, za likvidacijo ali za izvenkonkursno likvidacijo. Končni potek tega roka čez 3 mesece pa se seveda ne tiče denarnih zavodov, ki so prošnje že vložili, kajti uredba o zaščiti denarnih zavodov in uredba o zaščiti kreditnih zadrug veljata naprej tudi po preteku roka za vlaganje prošnje.

Pavšalna pridobitna obrtnikov in zbornična doklada

Z letošnjim finančnim zakonom je bil, kakor znano, razširjen krog onih obrtnikov, ki plačujejo pavšalno pridobitno, in sicer tako, da plačajo ta pavšalni davek vsi mali obrtniki, ki delajo z ročno močjo (brez uporabe pogonskih strojev) in največ z dvema pomočnikoma v vseh krajih do 20.000 prebivalcev.

Zbornica za TOI v Ljubljani je sedaj sestavila statistiko o teh pavšalistih in je ugotovila, da je bila letos predpisana pavšalna pridobitna v Sloveniji 11.877 obrtnikom, medtem ko je 5378 obrtnikom predpisana pridobitna po oceni davčnega odbora (med njimi je 1970 obrtnikov v krajih preko 20.000 prebivalcev, to je v Ljubljani in Mariboru).

Na podlagi gori navedenih podatkov je stavljen finančnemu odseku zbornice predlog glede pobiranja zbornične doklade od teh pavšalistov. Po tem predlogu naj bi se pavšalisti razdelili v tri kategorije, in sicer tako, da bi plačali 1.) mojstri, ki delajo sami, 2.) Din zbornične doklade, 3.) mojstri, ki delajo z enim pomočnikom, 15 Din in 3.) mojstri, ki delajo z dvema pomočnikoma, 20 Din. Od skupnega števila 11.877 pavšaliranih obrtnikov je v prvi skupini 8677 obrtnikov, v drugi skupini 2560 obrtnikov in v tretji skupini 640 obrtnikov. Po tem predlogu bi znašala zbornična doklada vseh obrtnikov, ki plačujejo pavšalno pridobitno, 138.000 Din. Obrtniki, ki niso pavšalirani, bodo seveda plačevali predpisano zbornično doklado (8%).

Ravnatelj Franc Pretnar 70 letnik

Danes slavi ravnatelj Mestne hranilnice ljubljanske g. Franc Pretnar sedemdesetletno rojstvo. Že pred tremi leti je g. Pretnar slavil v zavodu 40 let nepretrgane službe. Se sedaj, ko je upokojen, prihaja dnevno v urad, ker ima vedno dovolj posla kot predsednik Zveze jugoslovenskih hranilnic in kot likvidator Zadrzne banke v likvidaciji, zanima pa se tudi dnevno za napredek in razvoj hranilnice in nadalje služi zavodu z nasveti in bogatimi izkušnjami.

Ravnatelj Pretnar se je rodil leta 1867. na Zgornji Dobravi na Gorenjskem in je 31. marca 1894. nastopil službo pri Mestni hranilnici. Ko je leta 1908. Mestna hranilnica ustanovila Kreditno društvo, je gosp. Pretnar prevzel njeno organizacijo in vodstvo in je z veliko vpeno, pa tudi s predvidnostjo zastopal koristi naših obrtnikov in trgovcev. Leta 1933. je bil imenovan za ravnatelja. Vse njegovo življenje je bilo tesno spojeno z razvojem hranilnice in organizacije slovenskih hranilnic. Do krajinosti je bil vedno vreden in izpolnjevanju službenih dolžnosti, obenem pa je znan po svoji ljubeznivosti tako nasproti strankam kakor nasproti uradnim. Navzlic preobremenjenosti z delom je našel dovolj časa za sodelovanje v raznih gospodarskih, kulturnih in humanitarnih organizacijah. Že 13 let vodi Zvezo jugoslovenskih hranilnic, pri kateri deluje od njene ustanovitve. Neumorno deluje tudi v raznih društvih, med drugim kot podpredsednik nadzorstvenega odbora Rdečega križa, kot blaginjak Narodne galerije in kot aktivni član Sokola in raznih drugih narodnih društev. K današnjemu jubileju mu želimo, da bi ostal čil in zdrav še mnogo let in da bi lahko nadalje deloval v prid hranilništva ter gospodarskih, kulturnih in humanitarnih organizacij.

Ustanovitev nove Glavne zadrzne zveze

Za 3. decembar je sklicana v Beogradu skupščina za ustanovitev Glavne zadrzne zveze v smislu določb novega zakona o gospodarskih združenjih. Na tem obnem zboru bodo lahko sodelovale vse zadrzne zveze, ki izpolnjujejo pogoje § 118 zadrzne zakona (po določbi tega paragrafa lahko ostanejo kot revizijske zveze one zadrzne zveze, ki so imele dan, ko je dobil zakon moč, najmanj 50 včlanjenih zadrug, so in po pravih opravljale revizijo zadrug).

Z uveljavitvijo zakona gospodarskih združenj postane glavna zadrzna zveza prisilna organizacija, v kateri mora biti včlanjena vsaka revizijska zveza v naši državi (poslovne zveze morajo biti po novem zakonu včlanjene v eni od revizijskih zvez). Zaradi tega je nastala potreba, da se Glavna zveza v

smislu zakona o gospodarskih združenjih na novo ustanovi. Zakon daje glavni Zadrzni zvezi obširen delokrog. Glavna zadrzna zveza bo pregledovala poslovanje vseh revizijskih zvez, in sicer vsaj vsako drugo leto. Poročilo o opravljenem pregledu bo oddajala Glavni zadrzni zvezi podal na skupščini dotične zveze. Glavna zadrzna zveza bo vršila tudi revizijo poslovnih zvez in zadrug po nalogu onih ministrstev, ki so pristojna za nadzorstvo nad posameznimi vrstami zadrznih organizacij (trgovinsko, finančno in socialno ministrstvo), ali pa če bo za revizijo včlanjene zadrge zaprosila revizijska zveza. Nadalje bo naloga glavne zadrzne zveze pospeševati in braniti koristi vsega zadrznštva, skrbeti za širjenje zadrzne misli in podpirati zadrzni pouk, dajati državnim in samoupravnim oblastvom mnenja in predloge o vseh vprašanih, ki zanimajo zadrznštvo, zbirati in preučevati statistiko o zadrznstvu in predstavljati naše zadrznštvo nasproti inozemstvu in v odnosih z mednarodnim zadrznštvom. Glavni zadrzni zvezi nalaga zakon tudi druge dolžnosti. Tako bo predpisala pravilnik za revizije zadrug, kakor tudi pravilnik o našim kreditiranjem nekreditnih zadrznih organizacij.

Na novo ustanovljena Glavna zadrzna zveza lo prevzela posele dosedanje Glavne zadrzne zveze, ki je bila ustanovljena že leta 1919. in je med svoje članice štela 90% vseh zveznih zadrznih organizacij v naši državi.

Gospodarske vesti

— Zasedanje Centralnega predstavništva zvez trgovskih združenj. Za 24. in 25. november je sklicano v Novem Sadu zasedanje Centralnega predstavništva zvez trgovskih združenj. Razpravljali bodo predvsem o novi uredbi o veleblagovnicah in o ukrepih trgovstva, o socialnem zavarovanju trgovstva in o kreditnih organizacijah trgovstva, o odpiranju in zapiranju trgovin v zvezi s tozadevno anketo, ki je bila 8. t. m. v Zagrebu, in končno o prihodnjem vsedravnem kongresu trgovstva ter o udeležbi bolgarskih trgovcev na tem kongresu. Glede na to zasedanje centralnega predstavništva je Zveza trgovskih združenj v Ljubljani sklicala sejo predsedstva, ki bo danes ob 10. v Narodnem domu v Celju. Na tej seji bodo razpravljali o vprašanih, ki so stavljeni na dnevni red zasedanja centralnega predstavništva, predvsem seveda o uredbi o veleblagovnicah in o trgovskem kongresu, ki bo spomlad v Ljubljani.

— Sklicanje tarifnega odbora. Z odlokom prometnega ministra je sklicano zasedanje tarifnega odbora, ki se bo pričelo 6. decembra ob 9. dopoldne v dvorani Industrijske zbornice. Na dnevnem redu so razprave o tarifi za prevoz blaga, zvezek 1., 2. in 3. in slučajnosti.

— Trgovinska pogodba s Francijo bo podpisana v decembru. Iz Beograda poročajo, da bo francoski zunanji minister Delbos posetil Beograd med 12. in 15. decembrom. Ob tej priliki bo podpisal tudi trgovsko pogodbo med Jugoslavijo in Francijo, če bodo do tega časa zaključena pogajanja naše države s francoskimi imetniki naših državnih obveznic.

— K vprašanju ustanovitve centralne zadrzne banke. Poročali smo že, da sta širši upravni odbor in poslovni odbor Glavne zadrzne zveze ponovno razpravljala o vprašanju ustanovitve centralne zadrzne banke. Po sklepu uprave bo Glavna zadrzna zveza v najkrajšem času pristopila k akciji za ustanovitev te banke. Zadnje je je vodil v oadnostni predsednik dr. Antona Korošca podpredsednik inž. Voja Gjorgijević. Za prihodnjo sejo, ki bo v kratkem sklicana in bo končno sklepala o ustanovitvi, vlada v zadrznih vrstah veliko zanimanje.

— Državna hipotekarna banka v oktobru. Državna hipotekarna banka objavlja svoj izkaz za mesec oktober, iz katerega je razvidno, da je njena likvidnost nadalje prav znatna. Banka je imela ob koncu oktobra v gotovini in blaginjskih zapisih Narodne banke 884 milijona Din nasproti 474 milijonom pred enim letom in je 123 milijonom ob koncu oktobra 1935. Hipotekarna posojila so ponovno nazadovala za 10 na 1986 milijonov. Komunalna posojila, ki so prejšnje mesece stalno naraščala, se gibljejo na skoraj nespremenjeni višini 1353 milijonov (lani 863). V primeru s septembrom so nekoliko narasla lombardna posojila, in sicer za 13 na 75 milijonov (lani 157). Dolg finančnega ministrstva se je v primeru s septembrom skrčil za 28 na 708 milijonov, vendar pa je še večji nego je bil lani, ko je znašal 588 milijonov. Privatne hranilne vloge so se v teku oktobra povečale za 3 na 1343 milijonov (lani 1156), vloge v tekočih računih pa so narasle za 59 na 773 milijonov (lani 447). Tudi naložbeni fondov in kapitalov javnih ustanov so se v teku oktobra povečale za preko 10 na 2403 milijone (lani 1946).

— Novi vagoni in pragoi za naše železnice. Generalna direkcija državnih železnic, ki je letos že naročila večje število vagonov, je razpisala novo licitacijo za nabavo 59 vagonov, in sicer 13 potniških, 16 službenih, 10 tovornih in 20 vatniških s cisternami. Licitacija bo 2. decembra v Beogradu. Vrednost te nabavke znaša okrog 35 milijonov Din. — Državni odbor za nabavke je te dni odobril licitacijo za nabavo železniških pragoov. Od skupne količine je oddano 47,6% ponudnikom iz Hrvaške, 29,1% ponudnikom iz Bosne, 15,2% ponudnikom iz Slovenije in in 8,2% ponudnikom iz Srbije. Od količin, ki so jih ponudile slovenske tvrdke, je sprejetih 85%.

— Novosadska občina bo dobila 50 milijonov Din od Državne hipotekarne banke. Novosadska mestna občina se je obrnila na Državno hipotekarno banko zaradi njetja 50 milijonskega posojila za razne investicije. Državna hipotekarna banka je poslala v Novi Sad svoje uradnike, da preučijo imovinsko stanje občine in da zberejo podatke o tem, koliko bi mesto lahko od svojih dohodkov uporabilo za plačilo anuitete. Mestna občina bi potrebovala zaenkrat 30 milijonov, pozneje pa še 20 milijonov. Od celotne vsote je namenjenih 10 milijonov za gradnjo moderne izvozne kladnice, 10 milijonov za vodovod, 10 milijonov za kanalizacijo, 10 milijonov za tlakovanje cest, 5 milijonov za vodno zadrugo, ostanek pa za regulacijska dela, za reorganizacijo plinarne in za gradnjo šolskih objektov.

Borze

Na ljubljanski borzi so se danes avstrijski šilingi v privatnem kliringu nekoliko pocenili in so bili zaključeni po 8.96. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8.65 (v Beogradu po 8.70) in v angleških funtih po 238, medtem ko so se grški bomi nudili po 29.25. Nemški šilingi čeki stanejo v Ljubljani, Beogradu in Zagrebu nesprenje 14.00, v Zagrebu pa za konec novembra 13.98, za konec decembra 13.82 in za konec aprila 13.68.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je vojna škoda pri mirni tendenci notirala 418—419 (v Beogradu je bil promet po 419). V ostalih vrednotah ni bilo prometa.

— Budimpeštanska terminska borza (18. t. m.). Tendence prijatna. Koruza: za maj 12.75—12.78.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2386.16—2400.78, Berlin 1739.02—1752.90, Bruselj 732.45—737.51, Curih 996.45—1003.52, London 214.96—217.02, New York 4273.51—4309.82, Pariz 146.06—147.50, Praga 151.24—152.24, Trst 225.95—229.03.

Curih. Beograd 10, Paris 14.68, London 21.6075, New York 432.125, Bruselj 73.5250 Milan 22.75, Amsterdam 239.55, Berlin 174.50, Dunaj 79.45, Stockholm 111.50, Oslo 108.5750, København 96.45, Praga 15.18, Varšava 81.90, Budimpešta 86.25, Atene 3.95, Bukurešta 3.25.

EFENTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 418 — 419, 4% agrarne 54 — 55, 4% sevrne agrarne 53.50, 6% beguške 78 den., 6% dalm. agrarne 76.50, 7%, stabiliz. 57 den., 7% invest. 98 — 98.50, 7% Drž. hip. banka 100 — 100.75, 7% Blair den., 8% Blair 94 den., dehnice: Nar. banke 7500 den., PAB 210 den., Trboveljska 220—240, Nar. šumska 18 bl., Gutmann 45.50 den., Sečerača Osljak 170 — 185, Dubrovačka 410 — 420, Oceania 275 den., Jadranska 400 — 450.

Beograd. Vojna škoda 419 — 419.50 (419), za dec 418 — 419, 4% agrarne 54.50 den., 4% sevrne agrarne 54.50 den., 6% beguške 78.75 — 79 (79), 6% dalm. agrarne 72 den., 7% invest. 97.25 bl., 7% Drž. hip. banka 100.50 den., 7% Blair 85.25 — 85.50 (85.25), 8% Blair 94 — 95, PAB 212.50 den. (212.50), Narodna banka 7510 — 7600.

Blagovna tržišča

ZITO

Chicago, 18. novembra. Začetni tečaj: pšenica: za dec. 92.50, za maj 92.75, za

Razvoj Ljubljane od davnih dni

Ljubljana, 18. novembra
Prav občinstvom, ki je do zadnjega kotička napolnilo malo filharmonično dvorano, je snoči inž. arh. France Tomažič predaval o razvoju Ljubljane in o urbanističnih problemih njene nadaljnje rasti. Predavanje, ki je inž. arh. Tomažiča vnovič izpričalo kot razglednega, umetniško temkočnega oblikovalca, je ob lepi seriji dia pozitivov podalo lepo sliko našega mesta, kakor je nastajalo in rasko iz davnih dni.

Vsako mesto je živ organizem, ki se spreminja in obnavlja po neki zakonitosti na podlagi talnega načrta. Prvi pogoj za pravičen razvoj pa je zmerom, da je konstrukcija mestnega ograjanja, sistem glavnih prometnih cest pravilno urejen. Od pamtiveka je vodila skozi naše kraje važna trgovska cesta iz srednje Evrope proti Italiji. Prvi prebivalci so se naselili kot mostiščarji na jezeru, ki je svoj čas zalivalo današnje Barje. Od teh mostiščarjev do prihodnjih Rimljanov nam zgodovina o nadaljnjih naseljih ničesar ne pove. V teku etoletij je pokrajina spremenila svojo podobo. Ljubljana si je utrla pot okoli Grada, jezero je vsahnilo v Barje. Pred pričetkom našega šteta so Rimljani prišli na svojih pobedah do naših krajev. Ob izviru Ljubljane so si zgradili pristanišče Nauportus, odkoder so po Ljubljanski prevažali tovore proti severu. Čez čas so zgradili današnje Tržaško cesto in postavili temelje za Emono. Sredi Emona se je Via Julia Augusta cepila v današnje Tyrsevo in Dolenjsko cesto. Rimske ceste so skozi dve tisočletja ostale glavne vodnice prometa.

Rimljani so zgradili Emono v dolini med Gradom in Rožnikom in obliki pravokotnika. Severno obzidje mesta je teklo v smeri Nunske ulice, južno je delno še danes ohranjeno, vzhodno je potekalo približno po Vegovu in Emonski cesti, zahodno za banovinke palače. Via Augusta, današnja Tržaška cesta, je mesto zapuščala pri vzhodnih vratih in se preko Ljubljane nadaljevala v smeri današnje Dolenjske. Pravokotno nanjo je tekla druga glavna cesta, v podaljškju današnja Tyrseva, ki je zapustila mesto pri sedanjih urušinskih cerkvi in tekla proti Savi. Talni načrt Emona je v letih 1909 in 1919 odkril prof. dr. Valter Schmid. Emono so najbrže porušili Huni, ko se leta 453 porušili do Ogleja. Ko so prišli naši predniki v ta kraj, so si izbrali vamejšo lego in se utrlili v zavetju pod Gradom. Zgradili so Stari trg v trikotni med Gradom in Ljubljano, odtod je mesto raslo čez Ljubljano, Nemški plemiči so med reko in vnanjim obzidjem Emona zgradili Novi trg. Potem se je Ljubljana širila od starih vrat pod Tranco z novim Mestnim trgom do današnje Kreskovega trga. S tem je bila zaključena doba obzidane, utrjene Ljubljane. Pozneje so prirasla naselja Trnovo, Krakovo, Šentpetr in Poljansko predmestje.

Leta 1793. so Ljubljanci začeli podirati obrambno zidovje, običajni trgi so se stisnili s predmestij v novo celoto. Odločilen je bil nadaljnji razvoj mesta ob Tyrsevi cesti. Velika poslopja samostanov stoji ob nji in cesta je vseokoli skoraj strnjeno zadržana. Ljubljana stopi v novo razvojno dobo in si ustvarja zmerom bolj vidno lastno ogrožje komunikacij z diagonalna Tržaška in Celovška ceste in s središčem pred glavno pošto. Sredi prejšnjega stoletja je bilo pravo vrtno mesto z mnogimi dekorativnimi oblikovanimi vrtni. V to idilo doželeškega mesta se je zajela železnica s svojim obrežjem in ga zaprla od Dunajske ceste tja do današnjega pojava na Smarinski. Z južno železnico in pozneje se z gorenjsko in dolenjsko je Ljubljana dobila njen oklep, ki se je zarezal v njeno telo. Njen razvoj se je moral omejiti na zgrajeno ozemlje. Železniški inženjerji so postavili kolodvor ob Tyrsevi cesti z vhodnimi prozama, ki se cepita pod Rožnikom proti Trstu in Jesenicam. In vzhodni prozama, od katerih teče prva naravnost proti Zidanemu mostu, druga pa se

Zobna prevlaka je ravnotako odvrtna kakor nevarna.

Zobno prevlako zopne barve, ki polagoma načenja zobno sklenino, lahko odstranimo na najenostavnejši način. Zjutraj kot prvo, očistimo si temeljito zobe s Chlorodontovo zobno pasto. Chlorodont, ta prijetno osvežujoča metvična zobna pasta, napravi s svojo močno, toda neškodljivo čistilnostjo zobe bleščeče bele in s tem vsak obraz privlačen in lep.

Zvečer kot zadnje, očistite si brez-pogojno predno greste spat ostanke jedi izmed zob, s tem da jih še enkrat temeljito očistite z zobno pasto Chlorodont.

Peneči ali ne peneči se Chlorodont, obe kvaliteti sta enako dobri. Domači proizvod.

Zadostuje ako le trikrat vbrizgnemo ustno vodo Chlorodont v kozarec s čim se poveča osvežujoči učinek redne zobne in ustne nege s Chlorodontom.

Julij 86; koruza: za dec. 54.50, za maj 57, za julij 58.375.

+ Winnipeg, 18. novembra. Začetni tečaj: pšenica: za dec. 116. za maj 113, za julij 107.75.

+ Novosadska blagovna borza (17. t. m.). Tendence nesprenjejena. Pšenica (78/79 kg): baška 168 — 169, banatska 163 — 170, baška lađa Tisa 170 — 172, lađa Begej 169 — 170, sremska 77/78 kg 167 — 168, slavonska 77/78 kg 169 — 170. Koruza: baška in sremska 105 — 106, banatska 101 — 102, baška nova, sušena 95 — 96. Oves: baški, sremski in slavonski 122 — 124. Rž: baška 166 — 168. Ječmen: baški in sremski 63/64 kg 130 — 132.50. Moka: baška in sremska »og« in »og« 262.50 — 272.50, »2« 242.50 — 252.50, »5« 222.50 — 232.50, »7« 162.50 — 172.50, »8« 125 — 130. Otrobi: baški, sremski in banatski v vrečah 94 — 97. Fižol: baški beli, brez vreč 204 — 206.

BOMBAS

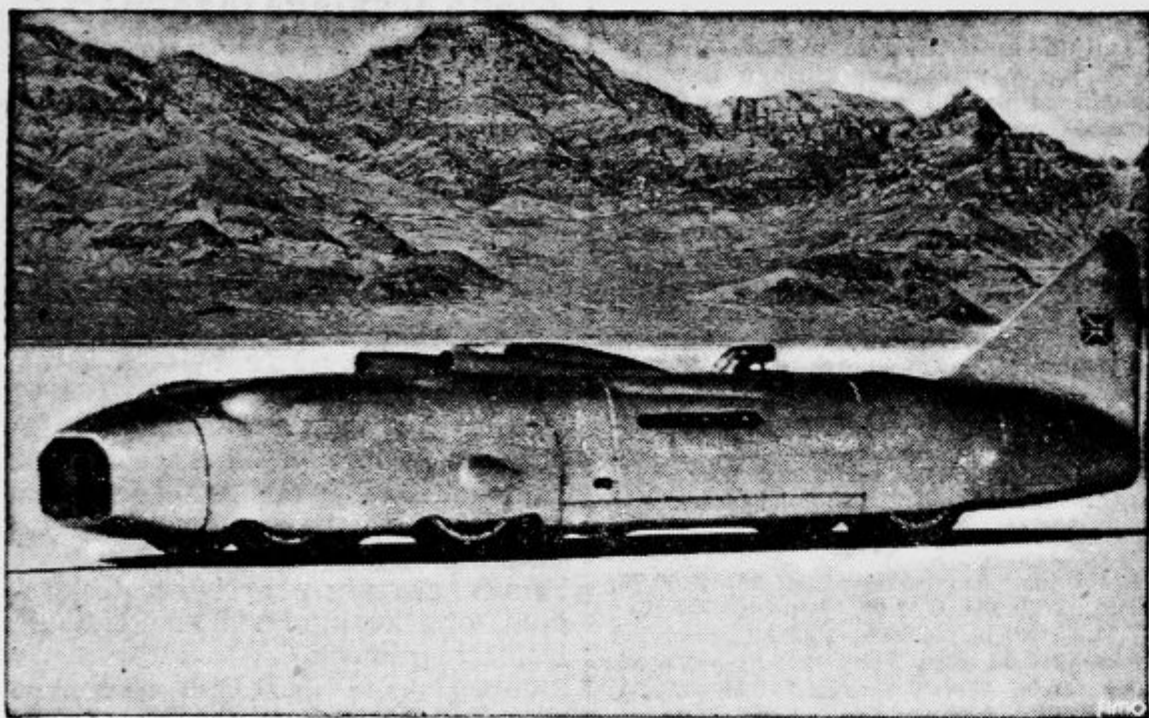
+ Liverpool, 17. novembra. Tendence mima. Zaključni tečaj: za dec. 4.46 (prejšnji dan 4.41), za maj 4.60 (4.55), za julij 4.63 (4.58).

+ Newyork, 17. novembra. Tendence stalna. Zaključni tečaj: za dec. 7.71 (7.80), za maj 7.88 (7.96).

ovije za Gradom in okrog Golovca proti Novemu mestu.

Potres leta 1895. je za hip presekal kontinuiteto razvoja. Predavatelj je razložil načrte za prenovitev Ljubljane, ki so jih izdelali Maks Fabiani, inž. Jan Duife in arh. C. M. Koch. Po prevratu so nastale cele nove naselbine, predmestja in okolica so zrastle s mestom. Nebrzdani razvoj je sel svojo pot in vsilil Ljubljani lice raztrganega, neurejenega mesta. Nov regulacijski načrt je izšel iz prof. Plečnik. Razvoj mesta je usmerjen proti zdravemu severnemu delu Save. Železnica pa je ustavila ta naravni razvoj in ga okrenila proti vzhodu. Samo s poglobitvijo

Avto, ki brzi s hitrostjo 500 km na uro

V ameriški državi Utah je avtomobilski dirkač Eyston z vozilom, ki ga vidimo na tej sliki, dosegel brzino 500 km na uro

Pretresljiva izpoved

Mati kanadskih petorčic obtožuje Ameriko, da ji je vzela otroke...

Kanadske petorčice so postale svetovna znamenitost, ne malo ravno po zaslugi filma. Kako pa je z materjo, ki so ji otroci že iz zibelke postali slavni, je videti iz pisma, ki ga je napisala mati teh petorčic:

»Mojih zadnjih pet otrok — kajti pred tremi leti sem imela in hranila pet drugih, ki so danes zdravi vsi — se je rodilo 28. maja 1934. Že 24. junija istega leta so nam jih odvzeli z zakonom za dve leti. Osem mesecev pozneje so to dobo povisali na 18 let.

Zame, ki sem, Bog ve to, dokazala, da sem dobra mati, ni bilo nobene uvidevnosti, nobenega sočutja. Do leta 1952, do dneva, ko postanejo bogate, mlade dame, ki ne bodo svojih staršev morda sramovale, smem samo kot obiskovalka k njim, kakor tukaj. Kar se tiče njih vzgoje, nimam nobene besede. Imam eno samo pravico: da molčim.

Toda nočem se še nadalje uklanjati stili, povedati hočem, kaj se je zgodilo meni in očetu. Zdi se, kakor da vse, ki se brigajo za malčice, obvladuje ista misel: ne govorijo o ničemer več nego o doti petorčici, o tisočih dolarjev in o filmskih anežmah. Že sedaj imajo naše hčerke briljantne prstane. Toda to dejstvo naju kot starša ne zanima. Bilo bi nama ljubše, da bi ju odgejala skupaj z njihovimi brati in sestrami. Toda ukradli so jih nama, ukradli, ukradli... ni druge besede za to.

Zavedam se, da sva pod papirje in pogodbe, ki so jih nama predložili, postavila svoja podpisa. Toda k temu so naju prisilili, z nožem na vratu. Prvič v svojem življenju sem prišla za pero, da bi napisala nekaj drugega nego šolsko nalogo in gospodinjsko knjigo. Kmetica, kakršna sem jaz, se ne more ponašati, da bi pisala brez napak. Naj moje napake popravijo, toda moj ugovor naj vzamejo resno in naj mi je obtožbe ne oslabijo!

Izza ministrskih kulis...

Polkovnik La Rocque pred francoskimi sodniki, Tardieu kot priča

Zasliševanje bivšega min. predsednika Tardieua. Na levi polkovnik de la Rocque

Drugi dan razprave v tožbi, ki jo je vložil vodja francoskih fašistov, polkovnik La Rocque, je bil zelo voharen. Bivši pravosodni minister, senator Lemery je izpovedal, da mu je njegov tovariš, radikalno socialistični poslanec Marchandau dejal, da organizacija Ognjenih križev ne bo več vpriparjena pučev in častnih nemirov. »La Rocquea imamo v rokah«, mu je zaupal Marchandau.

Potem so prečitali La Rocqueova pisma bivšemu ministrskemu predsedniku Tardieuiu. Njih vsebina je zbudila veliko pozornost. La Rocque je Tardieuiu v teh pisnih poročilih o nastopih organizacije Ognjenih križev in ga je zagotavljal, da mu je vsak čas na razpolago. Tardieu mu je za to »prijaznost« plačal nad četrt milijona frankov. Med tem, ko so ta pisma brali, so La Rocqueovi prijatelji protestirali in zmerjali Tardieua, ki se jim je ne smejal.

De Kerillis, ki so ga bili povabili kot priča za La Rocquea, je osporaval Tardieujeve izpovedi. Dejal je, da ga je Tardieu, ko je bil minister v Doumergueovem kabinetu, pozval k sebi in mu izjavil, da ima dokaze, da je Chautemps zapleten v umor sodnega svtnika Princea, ki je svoječasnno v zvezi z zadevo Stawiskega zbuja najboljše senzacije. Tardieu mu je tudi dejal, da bo Chautemps pred nego v dveh mesecih sedel v ječi. Tardieu je dejal samo to, da so te izpovedi poslanca de Kerillisa popolnoma izmišljene.

Do viška je prišel ta razpravni dan, ko se je poslanec Ybarnegaray zavezal za La Roc-

quea in eta se oba deščičarska politika, ki sta si bila nekoč tesna prijatelja, spopadla s psovskami, ki jih ni mogoče ponoviti. Med temi psovskami so padle tudi besede, ki namigujejo na razne doslej neznane politične dogodke.

Tretjič na mrtvaškem odru

Dvakrat se je zbudila iz dozdevne smrti, tretjič pa je umrla zares

Dekla Johanna Hoferjeva iz bližine Ausseeja je že od mladih let trpela za pojavi čudne botezni, ki so nastopali sicer precej redko, a so potem povzročili dolgotrajne omedlevice. Že l. 1871., ko je Hoferjevi bilo 20 let, je imela takšen napad, in sicer tako močan, da so jo smatrali za mrtvo.

Ko so se pogrebi že zbrali in so dekletu hoteli položiti v krsto, je eden izmed njenih sorodnikov prijel dozdevno truplo malo

30 milijonov obiskovalcev pariške razstave

Razstveni odbor pariške prireditelje je dosegel našel nad 30 milijonov obiskovalcev pariške razstave, kar je vsekar rekord. Uspeh bodri prireditelje, če bodo dobili potrebna sredstva na razpolago, na podaljšanje razstave spomladi 1938.

Prepoved alkohola v Rusiji

V Moskvi so prodajo alkoholnih pijač strogo prepovedali. Nova odredba prepoveduje prodajo vodke in vseh drugih alkoholnih pijač v vseh restoranih v bližini tovarn in hotelov ter v večini živilskih trgovin. Neka druga podjzta smejo prodajati alkohol le v steklenicah, 52 točilnic piva so zaprli. Pred dnevi so prepovedali tudi prodajo cigaret mladostnikom pod 16 leti.

Brada — ovira za plinsko masko

K ukrepom za splošno zaščito angleškega prebivalstva pred zračnimi napadi spada tudi to, da prejme vsak družinski poglavar tudi knjižico z navodili za primer takšnih napadov. Te nove pozornosti svojih oblasti so Angleži menda veseli. Manj veseli morajo biti le ti, ki so doslej s ponosom nosili polne brade. Strokovnjaki za zaščito proti strupenim plinom so namreč objavili sledeče:

»Zelo težko je prilagoditi bradatemu človeku plinsko masko. Zato naj se gospodje z več nego ped dolgo brado pripravijo na to, da bodo morali v primeru zračnih napadov svoje brade odrezati ali pa, da bodo postali žrtve plina.«

Nov poskus rekordnega poleta na progi London — Avstralija

Angleška pilotka Betty Kirby-Greenova skuša posekati rekord Amy Johnsonove na progi London—Kapsko mesto in nazaj. Na sliki jo vidimo z njenim letalskim spremljevalcem Cloustonom pri startu na letališču v Croydonu

Pokolj pri plesu

V Nyrbatorju pri Debreczinu so te dni posvetili novo unijsko cerkev. Ob tej priliki so mladi ljudje priredili plesno zabavo v tamkajšnji meščanski šoli. Pod vplivom alkohola je med moškimi kmalu izbruhnil prepir.

Prišli so trije orožniki, ki so navzoče, posebno pa mladino pozvali, naj ostavijo lokal. Nekoliko fantov se je nato hotelo lotiti orožnikov, ki so oddali pet strelcev v množico. Dve osebi sta se zgrudili mrtvi, devet jih je bilo močno ranjenih, mnogo drugih pa lažje. Med ranjenimi sta dve 17letni dekleti in trije 18letni mladeniči. Zavoljo tega nastopa orožnikov vlada v kraju in v njegovi okolici veliko razburjenje.

Opice v Hollywoodu

V Hollywoodu je ušlo iz kletk ondotnih filmskih studijev 158 opic, ki so služile za posnetek nekega eksotičnega filma. Z veliko muko so polovili in privedli nazaj 86 živali, ostale so se na svobodi in povzročajo prebivalcem filmske naselbine velike skrbi.

Kitajski bolničar

Takšne služabnike Rdečega križa ima samaritanska organizacija na kitajskem bojišču

Palača brazilskega udarnika

Poslopje prezidenta brazilske republike v Rio de Janeiru

Žarki ustavljajo stroje

Nesrečna smrt obupanega izumitelja „smrtnih žarkov“, ki si je končal življenje, ker se mu niso izpolnile nade v izkoriščanje njegovega izuma

V nakem paviljonu na obalnem šetališču angleškega kopališkega kraja Clacton-on-Sea so našli truplo tehnika Charlesa Sidneya Waya. Istočasno je neki londonski veliki dnevnik prejel pismo, v katerem sporoča Way sam svoj samomor in ga tudi pojasnjuje.

Mladi izumitelj opisuje pot svojega trpljenja, ki se je sedaj zaključila s tem obupnim korakom. Ministrstvo za letalstvo potrjuje njegove navade, da je bilo z njim v zvezi. Po uradnem sporočilu je Way v resnici odkril žarke, ki na daljavo ustavljajo motorje.

Svojo napravo je pred dvema letoma in pol predložil strokovnjakom iz ministrstva za letalstvo z željo, da bi jo izkoristili za obrambo domovine pred vsakim napadom iz zraka, z morja in kopnega. Trdil je, da more s svojo napravo prisiliti vsakega letalca, da pristane na tleh in sicer v primeru, da še ni letalec dosegel višine 8000 m. prav tako lahko ustavi na daljavo 2000 jardov vsak bencinski motor.

Vsa stvar se je ponesrečila samo zavoljo tega, ker je bilo proizvajanje »smrtnih žarkov« z Wayevo napravo predrago. Tako bi ustavitve enega samega avtomobila stala 3000 funtov, a če bi hoteli izvabiti bombnik

iz zraka iz višine 7000 m, bi to stalo več nego cela eskadra brzih lovcev. Izvedba eksperimentov je izpopolnitve Wayeve metode bi veljala mnogo milijonov funtov. Na zadnje je Way izumil »zvonočni top«, ki bi z neslišnimi »zvonočnimi« valovi uničeval cele armade. Tega še niso preizkusili.

Ker Way s svojimi izumi v domovini ni imel sreče, jih je ponudil španski vladi, da bi jih preizkusila v praksi. Odpotoval je v Valencijo in je tam zgradil tri svoje aparate. V pismu, ki ga je ostavil, trdi, da je v februarju pri Monisesu spravil trimotoren bombnik iz zraka na tla in s tem dokazal uporabnost svojih idej. Zapustil pa je Valencijo, ker se je z oblastmi spikal in je vrhu tega našel tam še manj denarnih sredstev nego doma.

Pokliče in zasebne skrbi, ki so bile v zvezi z njegovim rovim položajem, so njegovemu zdravju tako škodovali, da se je vanj zarila misel na samomor. Razen tega se je na Rivieri seznanil z žensko, ki ji ni povedal, da je že poročen in oče dveh otrok. Ko je ta ženska sedaj to zvedela, se je zbal škandala in se je dokončno odločil na smrt. V strokovnih krogih pravijo, da je z njim izginil zelo nadarjen izumitelj.

Praznoverna letalka

Dva talismana — in kup neizogibnih toalet...

Letalka Jeana Battenova, ki je dosegla nov svetovni rekord na poletu iz Avstralije na Angleško, je nekemu častnikarju pripovedovala, kako je bila opremljena za ta polet.

Imela je s seboj pred vsem dve maskoti, dva talismana, ki jo spremljata na vsakem poletu: navaden, dolg šal in taščico. Poskrbela pa je tudi za vsa mogoča primere. Za primer, da bi morala po sili pristati v kakšni pušavi, si je naložila konserv. S seboj je imela tudi samokres in natoje in poleg tega pripravo za ribarenje za primer, da bi pristala ob kakšni vodi in bi se morala preživljati z njenimi prebivalci.

Najvažnejše pa je bilo zanjo vprašanje toalet. Na krovu je imela svilno obleko in dva para elegantnih čevljev, da bi se lahko udeleževala, kakor se spodobi, raznih svečanosti po pristajanju. Poleg volnenega kompleta je imela s seboj tudi slamnik. To je pojasnila s smehom tako, da je v petih dnevih svojega poleta morala prenašati največje temperaturne razlike. Med tem ko je

Avstralijo zapustila vso poletno vročo in vročeto, jo je v Evropi čakala hladna jesen in megla na croydonskem letališču.

Darovi za vojake na bojišču

Japonska vlada je organizirala odpošiljanje daril svojim vojakom, ki se bore za cilje rumenega imperalizma na kitajskem ozemlju azijske celine

A NEKDOTA

MacDonald, te dni umrlega angleškega državnika, so vprašali, kateri so njegovi najljubši pisatelji in pesniki. »Nimam najljubših,« je odgovoril, »sem popoln eidektik. Imam rad Dickensa, a prav tako rad Conana Doylea. Spoštujem Tolstega in Turgenjeva, a tudi Francoze. Če hočem biti pošten, moram priznati, da mi je Aleksander Dumas vedno najbolj ugajal. A poleg njegovih bolj zgodovinskih del imam rad npravnstvene prikaze Balzaca in Zolaja, ki ju vedno znova čitam. Kar se tiče pesnikov, je zanje moja hči tu. Ljubim jih za srečo za dva.«

VS AK DAN ENA

»Nu, povedati moram čisto po pravici, da je prav neprijetno voziti brez tega kolesealja

Porod pri katastrofi

Soproga hessenskega prestolonaslednika je pri letalski nesreči rodila otroka

Po najnovejših poročilih se je strašna letalska katastrofa v Ostendu zgodila na sledeči način:

Potniki so letalo v Bruslju zavoljo slabega vremena zapustili in so se odpravili z vlakom v Ostende, da bi od tam z letalom nadaljevali pot v London. V Ostendu so se tudi vkrcali na letalo. Komaj pet minut potem, ko se je bilo to dvignilo, pa se je zgodela katastrofa. Zavoljo hude megle je aparat zaletel v dimnik neke strojne tovarne in je tresel v ognju na neko skladiščno dvorišče. Padec se je primeril iz višine kakšnih 25 m. Aparat je takoj zgorel in trupla so bila samo še ogltje, ko so jih potegnili izpod razbitin.

V trenutku nesreče je morala žena hessenskega prestolonaslednika roditi, kajti pod razvalinami so našli tudi zgorelo otroško trupelce. Od prestolonaslednikove družine je ostala živa samo enoletna hči, princesa Hana Marija, ki je ostala v Darmstadtu.

Med mrtvimi je tudi znani jadralni letalec Mantin, eden izmed pionirjev lega sporta, ki je med drugim pred štirinajstimi leti na Wasserkuppe dosegel z jadrlnim letalom svetovni rekord na progi 12 km. Naslednje leto je letel 20 km dalje in l. 1928 je z majhnim letalom z berlinskega letališča Tempelhofa opravil propagandni polet po Evropi, ki je zelo dobro uspel.

Kulturni pregled

Janez in Jurij Šubic

Velika zgodovinska razstava del bratov Šubic je odprta. V zadnjih letih večkrat izražena misel in ponovno poudarjena potreba po predložitvi celotnega gradiva o obeh mojstrih in pričetnikih novejših slovenske likovne umetnosti je uresničena v pravkar dovršeni, doslej največji prireditvi Narodne galerije. Po obsegu in številu del ni ta razstava samo najobsebnjša od ustanovitve galerije dalje, temveč je edinstvena od vsega začetka. Docela pravilno je bilo, da se je prireditelj sprito dnevno naraščajočega gradiva odločil za pritegnitev baročne dvorane in da je razstavljena dela razdelil in razvrstil v prostore Narodne galerije in Jakopičevega paviljona. Malokdo naših povprečnih obiskovalcev sluti, koliko dela in žrtev si je naložila Narodna galerija z uspešno izvedbo svojega načrta. Bolj kakor tehnične ovire je bilo v ospredju denarno vprašanje, od vsega početka najkopičljivejša točka podobnih prireditvev naroda z ozkim gospodarskim zaledjem. Narodna galerija se je zavedala pomena, ki gre zgodovinskim razstavam (in v tej vrsti tudi Šubicev). Njen predsednik in mecen dr. Windischer se je izkazal še zlasti ob tej priliki za zaslužnega podpornika pri izvršitvi prevelike naloge. Upravnik Ivan Zorman, člani prireditvenega odbora in številni sodelavci so z največjim trudom in z vso vestnostjo gradili vsak na svojem področju. Celotna razstava je v pravem pomenu zaključena nota in poročna; če je šlo za to, da se zbere čim več dosegljivih del bratov Šubic in da pregledamo ves njihov opus, tedaj je bila ta naloga izvedena do kraja. Dela v inozemstvu in še nekatera pri nas dotra in bila nedosegljiva. Imejteji domačih del, bodisi javni ali zasebni, so se odzvali Narodni galeriji skoraj poistoštevno. Velika cerkevna platna so romala z dežele na razstavo, kjer sta jim očistila in osvežila videz večja in neutrudljiva restavracija Matej Sternen in Mirko Šubic. Razstava bratov Šubic je postala dogodek neprecenljive važnosti za spoznanje naše umetnostne preteklosti in mora opozoriti nase in privabiti celotno javnost, če ji je le kolikaj mar za kulturno življenje svojega naroda.

V smislu narodnih besed razstavnega kataloga, ki ga je vzornic sestavil in uredil dr. Ložar, je druga pomembna plat razstave omejena v možnosti strokovno-znanstvene, to je umetnostno zgodovinske ocenjevanja obeh mojstrov; aker torej nudi prevažno oporišče za raziskovanje umetnosti in splošnih kulturnih razmer Slovencev v 2. polovici 19. stol. Saj nam stopa to razdobje samozvestnega in veštrarskega se izživljanja se meščanstva kar najbolj odplivajo in nazorno pred očmi, ni manj jasno kakor v idealnih literarnih oblikovanjih Stritarja, Kernsika in Tavčarja, ali pa v političnih stremeljih tedanje slovenske družbe. Umetnostni zgodovinar bi na podlagi Šubicevih osebnosti osvetlil to razdobje umetnostnega vzpona preko romanitike k realizmu tudi s svojih razvojnih vidikov in bi tako doprinesel osnovne poglede glede na vsebino in obliko, voljo in moč slovenskih težen pred nastopom preporoditeljev moderne izza leta 1900. Spominimo se v tej zvezi kolektivne razstave Groharjev del v prireditvi Narodne galerije pred 10 leti, razstave, ki nam je odprla v celoti pričetke slovenskega impresionističnega krajinarstva in ki je jasno predločila posamezne etape Groharjevega razvoja: Od tradicionalne nabožne slike in alegorije do samostojnega, avtonomnega oblikovanja slikarskih problemov.

I. Morda se kdo sprašuje, češ ali bi ne bila izpolnjena tista majhna vrzel malo pred Groharjevim nastopom, če bi bilo Janezu in Juriju Šubicu usojeno življenje in delo preko vse njune moške dobe, torej prav od 90 let pa do znamenitih dogodkov ob rojstvu naše Moderne v začetku 20. stol.? Res je, da je to neki stik, čeprav zunanji, slučajen in površen, vendar novum Groharjeve barvne analize v našem domačem okolju ni imel predhodnih priprav. Z druge strani si je težko misliti, da bi mogel formalno zaključiti umetnostni krog bratov Šubic neposredno vplivati na Groharjev individualnejši stil. Kakor nas sicer mika projekcija romantičnega realizma Šubicev v bližino impresionističnih početkov okrog 1900, zlasti če si zamisljamo njun višek še preko mene stotletja, je vendar razdalja obeh umetnostnih razkorakov prevelika, da bi bila omenjena vrzel le postranskega in časovnega značaja in ne stvar bistvene različenosti dveh različnih gledanj na svet. Resnično posredujočo vlogo v razvojni kontinuiteti prevzemata ob prehodu 19. v 20. stol. Ažbé in Vesel.

Sele tedaj, če časovno omejimo razdobje kulture in umetnosti obeh Šubicev nazaj nasproti njuni predhodni stopnji, postane odkrivanje velikih in pomembnih vrednot obeh mojstrov prava programatična vsebina in merilo razstavljenih kvalitet o ipso. Če izvzamemo subtilno Strojovo portretno umetnost, ki je strogo ukoreninjena v ekskluzivnem meščanskem okolju, tedaj ni v vsem 19. stol., torej od početka narodnega preporoda Slovencev pred nastopom Šubicev nobene veličine, ki bi doživela podoban uspeh doma in v tujini in ki bi se mogla meriti s pomembnostjo Janeza in Jurija Šubice. Umetniška veljavnost obeh mojstrov je prvič v narodni preteklosti vsposobila slovensko slikarstvo kot enakovrednega legitimnega predstavnika za vestno in svobodno ustvarjanje kulture. Dasi se šolata po tujih vzorih in ustvarjata po večini v tujini, je njuna izvirnost in vrednost zajamčena v prvi vrsti le v življu, iz katerega sta izšla in kateremu hočeta vsekakor pomeniti izvirnega slovenskega umetnika.

II.

Janez in Jurij Šubic sta bila doma v Poljanah nad Skofjo Loko in sta bila sinova slikarja in podobarja Štefana, ki je imel več otrok. Janez je bil najstarejši, rojen 1850. Jurij najmlajši roj. 1855. Izšla sta iz rodbine ljudskih podobarjev in cerkvenih slikarjev, kakršni se prav pogosto na kmetih pojavljajo še izza baročne dobe. Tradicija podbarske obrti, pozlatastvarja ali cerkvenega ljudskega slikarstva se podjeduje od rodu do rodu. Janez in Jurij pomagata očetu že v rani mladosti, učno dobo pa preživita pri Janezu Wolfu, tedaj najznamenitejšem freskantu kranjskih cerkev. Prva njuna dela nastanejo torej v tej dobi, prva leta 70. let, ko se približuje seznanitja s krompozicijo in tehniko baročno-klasicističnega cerkvenega slikarstva (Jelovešek, Lajer, Langus, Wolf). Prav v tem času se znova uveljavlja v tem področju klasicistična struja z načeli, ki jih še bolj zavesno in teoretično poudarjajo v oficijelnih šolah in na akademijah. Obema gre za to, da si pridobita višjo izobrazbo in akademsko šolanje. Zato gre Janez 1. 1871 v Italijo, najprej v Benetke in nato še dalje v Rim. Jurij pa odpotuje 1. 1873. na Dunaj. Tuč Janez se poda 1. 1877. iz Rima na Dunaj, iz stopi v sloveči atelje slikarja-dekorativca Makarta. Tu dobi mnogo znamenitih naročil, njegova delavnost sega celo v Prago (Narodno divadlo), vmes pa prihaja kdaj pa kdaj domov v Slovenijo. Janez Šubic doseže 1. 1884. mesto učitelja dekorativne umetnosti v Kalserslauternu in tu tudi umre po daljšem bolehanju 1. 1889.

Jurij Šubic poseže dunajskega akademijo in tečaj prof. Griesenkerla, gre v Bosno k vojakom, je 1879 učitelj risanja pri grofu Menzdorfu na Moravskem, istega in naslednjega leta pa izvršuje dekoracije Schlemmova palače v Atenah. Povabilo velikega češkega mojstra V. Hymala, ki je bil Jurijev prijatelj, ga je pripeljal v Pariz. Tu se pride v dotiko z Brožikom in Munkaczyjem, se seznaja s plenarizmom in razstavlja v Salonu (1883.). Tudi Jurij se vmes povrača v Ljubljano in na Poljane. Doma dobi naročila velikih portretov (Smolotov, Tavčarjev, Hribarjev, i. t. d.), dekoracije novega ljubljanskega muzeja in številnih cerkvenih del. L. 1890. se poda Jurij na grad Raschwitz pri Lipskem z novim naročilom, a namesto dela ga zadene kap komaj petintridesetletnega. (Konec jutri).

F. Šijanec

Foersterjeva proslava v Ljubljani

Glavne naše glasbene institucije Glasbene Matica, Cecilijino društvo, Pevska zveza in Opera) so se združile, da proslavijo stoletnico skladatelja Antona Foersterja, ki sicer po poreklu ni bil slovenski rojak, ki pa je večino svojega življenja prebil med nami in s svojim znanjem in trudom pomagal orati ledino naše glasbe v časih, ko so bili talenti pri nas še redki in prilike kar moči neugodne za razvijanje lastne glasbene kulture. Popolnoma prav je, da se spominjamo takih mož počasti na primeren način, saj so nemalo doprinesli k razvoju naše glasbe in vplivali če že ne na celotni njen potek, pa vsaj na znatno panogo njenega udejstvovanja. Tako sodi Foerster v bistvu v celjancino in se je malokdaj odrekel tej osnovni potezi svoje umetnostne usmerjenosti, četudi se je udeleževal prav tako intenzivno na posvetnem glasbenem poprišču in celo v operi. Osnovna poteza njegovega glasbenega ustvarjanja temelji v cerkveni glasbi čiste cecilijanske smeri in zato je le umestno, da je Cecilijino društvo kot matica slovenskega cerkvenega glasbenega delovanja strnilo proslavo skladateljeve stoletnice s proslavo šestdesetletnice ustanovitve svojega društva, čigar prvi pevovodja je bil ravno Anton Foerster.

Našeta društva so določila teden od 7. do 15. novembra za proslavo in opera se bo priključila z izvedbo na novo tekstinirane in predelane »Gorenjskega slavkca«, ki je ostal do sedaj edina slovenska opera na stalnem našem repertoaru, kar gotovo govori v njen prilog. Slavnosti se je začela v nedeljo, 7. t. m. z otvoritvijo Foersterjeve razstave v mali Filharmonični dvorani. Razstava je združila pod vodstvom vodje folklorne inštituta Glasbene Matic, Franceta Marolta in s sodelovanjem akademskih slikarja prof. Saše Santla ter bibliotekarja Glasbene Matice Slavka Koželja, vse, kar je bilo pomembnega v delu in življenju slavjenčevega. Razstavljeni so bili njegovi rokopisi, tiskane izdaje, slike iz življenja njegove družine, redovi, odlikovanja, pisma — med njimi lastnorodno sprečevalo skladatelja Bede Fieha Smetane — dekreti, pa tudi satirični spiski, ki so sprva skaptično spreleteli nastavitve tujega kapelnika in bičali takratne navade. Izbrane slike ljubljanskih škofov — pokroviteljev cecilijanstva — in motivi naših prvotnih slikarja Božidarja Jaka in dru-

ge zanimivosti so dale razstavi splošno priljubljenost. Ta dan popoldne je bil prvi slavnostni koncert v stolnici, pri katerem so nastopili orgelski virtuozi Stanko Premrl, različni cerkveni ljubljanski zbori pod vodstvom dr. Kimovec, Tomec, Lavriča, Puša, slednjič tudi združeni zbori pod Tomčevim vodstvom. Skladbe sporeda so bile izbrane zgolj iz domače literature ter smo čuli med novostmi Premrlovo »Preludij in fuga v es duru« in Tomčovo »Uvod in fuga na temo »Ite missa est«, ki jo je izvajal skladatelj sam, od slavljenca pa posamezne mašne napeve in nabožne pesmi in od Ignacija Hladnika. Še dosti premalo uvaževanega nestorja slovenske orgelske kompozicije, »Meditacija« za orgle. Naslednji dan je bila slovenska maša v stolnici, pri kateri so izvajali Foersterjevo »Missa Quilismas« za mešan zbor orgle in orkester in njegov »Graduale« in »Offertorium«. Uro nato se je priključil slavnostni občni zbor Cecilijinega društva, zvečer pa je bil v mali unijski dvorani koncert »Pevske zveze«, posvečen izključno Foersterjevim skladbam. Nagovoru in poljudnemu tolmačenju skladb stolnega dekana in kanonika dr. Kimovec je sledil sporad najbolj priznanih in upoštevanih Foersterjevih moških zborov, katere je zapel zbor društvenih pevo vodij. Druga polovica sporeda je obsegala mešane zборе in žanjski zbor, ki smo jih čuli v močnem, okrog 300 grl broječem zboru okrožja Pevske zveze pod vodstvom prof. Marka Bajuka. Žal, ta koncert ni bil tako obiskan, kakor je bilo pričakovati vzpričo namena, izvedbe in številnosti izvajalcev.

V nedeljo, 14. t. m., je bilo dopolnilne odprtje Foersterjevega spomenika v parku pred Glasbeno Matico. Naslednji dan je bil zvečer v veliki Filharmonični dvorani koncert Pevske zveze zobra Glasbene Matic in solistov Franje Bernot-Golobove in pianista Marijana Lipovška. Mešan zbor Glasbene Matic je po nagovoru svojega predsednika Silvana Pečenka in izročitvi darila slavjenčevi vdovi ge. Petronili Foersterjevi zapel troje njegovih zborov »Naše gorec«, »Ljubica« in »Z glasnim šumom s kora«. Klavirskega skladatelja nam je predstavil pianist Marjan Lipovšek z izvedbo »Zagorskec« in »Po jezuru«, dvoje v elogu parafraz napisanih, dokaj virtuosnih fantazij na narodne napeve. Sledili so samospeli, ki jih je občuteno in izra-

zito zapela altistka Franja Golobova, kakor je sledila izvedba kantate »Turki na Slevici«. To delo spada med prve slovenske kantate za soliste, zbor in orkester. Stritarjev dramatični tekst je navdušil skladatelja, da je ustvaril še danes življenja zmožno delo. Ravnatelj Mirko Polič si je nadel nalogo, preustvariti kantato in jo napraviti primerno za sodobno glasbeno občutje. V to svrhu je preinstrumentiral ves orkestralni part in mndolal barvu z novejšimi instrumentacijske palete. S tem je delo pridobilo prav gotovo na efektivnosti, vprašanje je le, če je ostalo, tako predelano, še v celosti svojina Foersterjeva in če ni občuten razcep med strogim cecilijanskim slogom kompozicijskega koncepta in straussijansko barvnostjo orkestralnega zvoka. Delo je bilo odlično izvedeno v vsem obsežnem aparatu. Solisti: sopranistka Polda Zupanova, altistka Franja Bernot-Golobova, tenorist Sladovljec-Jolič in basist Anton Petrovič, polnoštevni mešani zbor Glasbene Matic in ojačeni operni orkester — orkester podzveze godbenikov — so pod vodstvom dirigenta Poliča privedli delo do velikega uspeha in nam prikazali Foersterjevo delo v najboljši luči. S to prireditvijo, ki je bila dokaj dobro obiskana, vendar ne tako, kot bi bila zaslužila, je bil zaključen koncertni del Foersterjeve proslave kar najdosojnejše. Prikazal nam je skladatelja ne le kot cerkvenega avtorja, temveč tudi kot plodnega posvetnega komponista, ki je v slogu dobe in pripravi zadržal vse moči za prosep naše glasbe. Proslava stoletnice njegovega rojstva je dokazala, da pričnanje vendarle upoštevati pomen kulturnega dela in ga po pravici ceniti, kakor je to drugod že zdavnaj hvaljevredna navada. L. M. S.

Iz Julijske krajine

Ni bil amnestiran. Zaradi bega čez mejo so ga zagovarjali pred goriškim sodiščem 26-letni Josip Beltram iz Stare gore pri Gorici, ki se je pred kratkim vrnil iz inozemstva. Njegov zastopnik se je zavzemal za to, da bi se mu priznala amnestija, kakor se je zgodilo že v več podobnih primerih, sodišče pa mu amnestijskih pravic ni priznalo.

Rumunski minister za mornarico in letalstvo Rado Irinescu, ki je zadnje potoval po Italijo, se je preteklo nedeljo mudil v Trstu. Bil je tudi v Trzinu, kjer si je ogledal letalsko tovarno in ladjedelnico, in na miranskem letališču. Na miranskem gradu so ga pogostili.

Novi podešati. V Motovunu je bil imenovan za podešata dr. Manlio Malabotta, v Mirnu prof. Achille d'Amore, v Grgaru in Čepovanu pa inženir Andreja Gioio. Poslednje tri občine je doslej upravljal kot komisar Giuseppe Falconetti.

V Trnovem pri Gorici je bil Ugo Pilato imenovan za tajnika tamkajšnje fašistične organizacije. Dosedanji tajnik Lello Bagiani, ki je bil hkratu okrožni inšpektor stranke, je podal ostavko in je ohranil le še poslednjo funkcijo.

Nova nesreča pri Doblarjih. Pod Sv. Lucijo građe na Soči veliko elektrarno na zelo težavnem terenu. Gradnja je zahtevala že večje število človeških žrtev. Pred dnevi so se ponesele trije delavci, ki so bili zaposleni pri gradnji posebnega predora za novo elektrarno. Mina, ki so jo pripravili v skali, je prekamalo eksplodirala. Vsi trije so bili smrtno nevarno poškodovani. Med njimi tudi 86 let stari Anton Krajnc iz Kobrida. Ostala dva sta, Furlana. Prepeljali so jih v goriško bolnišnico. Zdravniki dvomijo, da bi jim mogli rešiti življenje.

Nesreča v gozdu. V bližini St. Vida na Vipavskem se je pripetila delavcu Ivanu Nabergoju huda nesreča. V gozdu je podrl večje drevo, ki ga je pa pri padcu opazilo s tako silo, da mu je zlomilo hrbtenico. Mož so prepeljali v tržaško bolnišnico, kjer se bori s smrtjo.

Požar v goriški mizarski zadruzi. Preteklo sredo je nastal v goriški mizarski zadruzi velik požar, ki je napravil poštjetu za 60.000 lit. škode. Ožen je nastal iz doslej nedognanih vzrokov in se je naglo razširil po vsej veliki stavbi. Goriškim gasilcem se je šele po hudih naporih posrečilo omejiti požar, tako da posledice ni pogorelo do tal.

Požar. V Vipolzah je nastal pred dnevi velik požar na posestvu Rejevih. S stanovalske hiše se je razširil na hlev in nato še gospodarsko poslopje sosedla Josipa Goljčevskega. Vsa tri poslopja so pogorela do tal. Ožen je uničil še mnogo sena, oroja in stanovanjske opre. tako da je napravil škodo, ki jo cenijo na 50.000 lit.

SOKOL

Sokolska proslava

1. decembra v Ljubljani

Ljubljanska sokolska društva proslavljajo 1. decembra ob 11. uri praznik uedinjenja na lastnem področju z zaobljubo novega članstva, prevedbó dece v naraščaj in naraščaja v članstvo in sicer:

Ljubljanski Sokol v telovadnici v Narodnem domu.

Sokol I. v svojem domu na Taboru, Sokolsko društvo Ljubljana II. v telovadnici I. dr. realne gimnazije v Vegovi ulici.

Sokolsko društvo Ljubljana III. v svoji telovadnici ob Tyrševi cesti.

Sokolsko društvo Ljubljana IV. skupno s Sokolom II. v telovadnici I. dr. realne gimnazije.

Sokolsko društvo Ljubljana — Moste v dvorani kina.

Sokolsko društvo Ljubljana — Šiška v svojem domu.

Sokolsko društvo Ljubljana — Štepanja vas v svojem domu.

Sokolsko društvo Ljubljana — Zg. Šiška v dvorani pri Martincu.

Skupna proslava vseh ljubljanskih sokolskih društev bo na predvečer 30. novembra ob pol 21. uri v veliki dvorani Sokolskega doma na Taboru združena s telovadno akademijo. Vabimo članstvo in prijatelje Sokolstva; da se teh svečanosti udeležijo v čim večjem številu.

Obleža meščanska z znakom.

Posebni vabil društva na svoje proslave ne bodo razpošiljala.

Mednarodni odbor ljubljanskih sokolskih društev

Sokol I Ljubljana — Tabor obvešča svoje članstvo, da je umrla dolgoletna članica sestra Franja Snojeva. Pogreb blagopokojne sestre bo danes ob 14 uri iz zavetišča sv. Jožefa na Vidovdanskem cesti k Sv. Križu. Obleža civilna s sokolskim znakom.

Sokol Dobova priredi 5. decembra popoldne svečano akademijo, h kateri bo vstop prost, zvečer istega dne pa oblačjen Miklavžev večer.

Mislila je, da je Stankotova srajca bela...

...dokler ni vzel na rame Jernejčka katerega mati pere z Radionom!

Tudi če ste le enkrat videli, kako lepo belo Radion pere, ne boste nikoli več zadovoljni z navadnim pralnim sredstvom. V primeri z »Radionovo belino« izgleda vsaka druga belina sivkasta. Njegova skrivnost je v tem, da vsebuje Radion posebno dobro, s kisikom prepojeno Schichtovo milo. Kisikovi mehurčki pronicajo pri kuhanju skozi celotno tkanino in se ne izognijo nobenemu vlaknu. Radion Schichtov odstrani temeljito tudi nesnago, ki se z navadnim pranjem ne da odpraviti. Kupite še danes Radion za prihodnje pranje.

RADION
pere sam

Sokolsko društvo Ljubljana III. Bežigrad ima to soboto ob 20. izredni občni zbor vsega svojega članstva z eno točko dnevnega reda: »Zamenjava zemljišča v Gramozni jami s sedanjim telovadiščem. Važno, pridite vsi!

Sokol v Medvodah. V nedeljo 21. t. m. ob 16. bo gostoval aglini dramski odsek Sokola iz Trčica v Sokolskem domu v Medvodah z Nušičevo komedijo U. J. E. Z. Igra je izredno zabavna in vesela ter se še ni igrala na slovenskih odrih. — V nedeljo 14. t. m. so naši igralci ponovili Meškovo »Mater«. Dobro so podali svoje vloge, želeli pa bi bilo, da večkrat pridejo na oder domača dela. — V telovadnici se pridno pripravljajo za proslavo 1. decembra z akademijo. Pa tudi sicer se precej gibljemo. — Zamisel trobentaškega zbora pri župi je padla pri nas na rodovitna tla. Ker nimamo mecenov, bomo pobrali pri čemih »trobentaški dinar«, ki ga nam nihče ne odreče. Svetujemo društvom da nas posnemajo.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Petek, 19. ob 15. Pesem s ceste. Ljudska predstava po globoko znanih cenah od 14 din navzdol.

Sobota, 20. Firma. Izven. Znižane cene od 22 din navzdol.

Nedelja, 21. ob 15. Pastirček in princeska. Izven. Ob 20. Simkovi. Izven. Znižane cene od 22 din navzdol.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Petek, 19. Zaprto. (generalka). Sobota, 20. Gorenjski slavček. Slavnostna predstava v proslavo 100letnice rojstva skladatelja Antona Foersterja. Izven.

Nedelja, 21. ob 15. Sv. Anton vseh zaljubljenih patron. Izven. Znižane cene od 24 din navzdol. Ob 20. Soviljski brivci. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

»Gorenjski slavček«, prva in najbolj popularna slovenska opera. Novo prireditve je v muzikalnem pogledu pripravil rav. Polič, tekst je po njegovi zasnovi napisal dramaturg Josip Vidmar. Splošna sodbja vseh sodelujočih je, da smo dobili z letošnjim »Gorenjskim slavčkom« najbolj reprezentativno slovensko opero, ki jo bodo v sedanji obliki gotovo sprejeli tudi druge slovanske opere. Sobotna premiera, velik praznik in naša operi, je v prvi vrsti posvečena proslavi 100 letnice rojstva odličnega avtorja Antona Foersterja. Muzikalno vodstvo opera je v rokah prireditelja, ravnatelja Poliča, režija prof. Šest. Skoro najvidnejšo in najglavnejšo vlogo ima v novi predelavi grajski oskrbnik Strukelj, ki ga poje ravnatelj Bettoni-Mladi par poleta godna. Vidalijska in Francel. V ostalih vlogah nastopajo ga. Golotova, gg. Banovec, Janko, Kolacio in ga. Poličeva, ki igra vojaško marketenderico. Manjšo vlogo ima tudi g. Hvastja. Nastopajo francoski vojak, dekleta in narod. Važno vlogo ima tudi balet, ki pleše v tretjem dejanju pristne gorenjske ples, po motivih z Bleda in Bohinja. Naštudiral je ples g. Golovin.

Otroci, ki so bili izbrani za sodelovanje pri mladinski predstavi »Pastirček in princek« naj se zglede danes ob 19. v dramskem gledališču, kjer bo generalna vaja za predstavu.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 21. ob 15: Kdo je papa (Bichon), popoldanska predstava. Ob 20.15 Kdo je papa (Bichon). Zadržati.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 19. Zaprto.

Sobota, 20. Pesem s ceste. B.

RADIO

Petek, 19. novembra

Ljubljana 11: Soliska ura: Slovenska Koroška in Kaštel v pripovedkah (g. Marjan Tratar). — 12: Iz naših logov in gajev (plošče). — 12:45: Vreme, poročila. — 13: Cas, spored, obvestila. — 13:15: Orkester balalajk. — 14: Vreme, borza. — 18: Zenska ura: Kaj slišijo vse starši o šoli (ga. Ivanka Velikonja). — 18:20: Francoške pevke (plošče). — 18:40: Francoščina (dr. Stanko Lehen). — 19: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19:30: Nac. ura: Beograjski astronomski observatorij (prof. V. Miškovič). — 19:50: Zanimivosti. — 20: Koncert Radijskega orkestra. — 21: Operni spevi (plošče). — 21:10: Komorni trio. — 22: Cas, vreme, poročila, spored. — 22:30: Angleške plošče.

Sobota, 20. novembra

Ljubljana 12: Pester program s plošč. — 12:45: Vreme, poročila. — 13: Cas, spored, obvestila. — 13:15: Plošče. — 14: Vremenska napoved. — 18: Za delopust igra Radio orkester. — 18:40: Izvzo našega lesa (dr. A. Golja). — 19: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19:30: Nac. ura: Razvoj kmet. šol v Jugoslaviji (g. Ivo Zoričič). — 19:50: Pregled sporeda. — 20: O znanju politiki (dr. A. Kuhar). — 20:30: Veseli in žalostni dogodki iz življenja Jake Smolake. — 22: Cas, vreme, poročila, spored. — 22:15: Za vesel konec tedna igra Radijski orkester. — Beograd 16:45: Orkester, plošče, čelo. — 20: Operni odlomki. — 22:20: Lahka godba in ples. — Zagreb 17:15: Koncert orkestra. — 20: Prens opere iz Nar. gledališča. — Praga 19:20: Glasba z objasnjevalnim tekstom. — 20:05: Koncert orkestra in solistov. — 22:15: Plošče. — 22:30: Ples. — Varšava 20: Ura lahke glasbe. — 21: Pevski violinisti in klavirski koncert. — 22: Lahka godba in ples. — Dunaj 11:30: Kmečka godba (plošče). — 12: Koncert orkestra. — 16:05: Plošče po željah. — 18: Narodne pesmi in komorna glasba. — 19:25: Skladbe za orkester in klavir. — 20:35: Paster koncertni spored. — 22:20: Koncert godbe na pihala. — 22:55: Novi slagerji. — Berlin 19:10: Koncert godalnega kvinteta. — 20:10: Vojaška godba. — 21: Operni večer. — 22:30: Lahka in plesna muzika. — München 19:20: Ura pester glasbe. — 21: Ura dunajske glasbe. — 21:40: Arije in pesmi. — 22:20: Citraški zbor. — Stuttgart 19:15: Ura vedre muzike. — 20: Podohe o življenju. — 21: Plesni orkester. — 22:30: Prens iz Berlina. — 24: Odlomki iz Verdijevih oper.

Vzajemna posojilnica v Ljubljani, r. z. z. o. z. — Miklošičeva cesta 7

nudi za vloge popolno varnost in jih obrestuje po 4% do 5% po dogovoru. Nove vloge so vsak čas v celoti na razpolago.

DAJE TUDI KRATKOROČNA POSOJILA PO NIZKI OBREŠTNI MERI.

7 smrtnih grehov

Povest iz Casanovinih dni

Vedel sem, da je selski dvorec Margheritin vdovski dom. Katera ljubica roka ji ga je bila uredila, sem časih zaslutil ob misli na Maria Censija — zdaj, ko sem zraven nje stopal po tem raju izpolnitve!

Kamelije so bile vse v cvetju. Margherita je utrjala z nekega drevesa ob poti temnordeč cvet, čigar lističi so kakor Odrešenikova srčna kri kipele iz nežnih ovojev popka, ter mi z njim okrasila črno meniško haljo in belo sutano, ki sem jo imel na sebi.

»Menda ga ne odbijete, padre,« je šaljivo dejala; »saj je še Gospod pozdravil dišečo nardo, ki jo je rabila grešnica, da mu je mazila noge, in zavrnil svoje lastne učenice, ko so ji hoteli braniti.«

To reki je Margherita ubrala stransko pot. Brez volje sem stopal za njo, uklet od njene črne lepote, in tako sva dospela v votlino, kakršne se potnik v vročem toskanskem poletju razveseli. Čez skalno steno hriba, h kateri se je prislanjal vrt, je sipal potok svoj iskri se slap, in solnce je slikalo v njegovo kipenje pisano mavrico.

Zmedenemu, kot sem bil, se mi je iztrgal zavzet vzklík.

Margherita, ki je bila ta prizor najbrže dobro premislila in pripravila, se je gotovo pasla ob pogledu name. Tako sem mnogokrat mislil v poznejših letih, ko sem se spominjal tega prizora. A tistikrat se mi taka misel ni oglašila; nič drugega nisem slišal kakor njene preproste besede: »Samo lepoto markizove hiše in njegovega vrta sem vam hotela pokazati, padre; kajti nekoliko se mi sluti, kaj nameravate, če ste prišli po naročilu dominikanskega priorja Geronima.«

Za trenutek sem se smrtno prestrašil. Mislim, da me je pregledala, in najrajši bi bil pobegnil; a Margherita je preskočila vso stvar, kakor da je bila šala, in menila: »Ker se tolikanj zanimam za markizovo zapuščino, bi jo gotovo radi bliže spoznali, prihajajte torej večkrat v goste, dokler sem še tu.«

Tisti mah nisem našel drugega odgovora kakor enega: »Prerad, markiza, če mi dovolite.«

»Saj vas prosim, padre; midva se bova že spoznamela,« je bil njen odziv.

Zdaj je odprla majhna lesena vrata, ki so vodila v klet, izdobljeno v živi kamen skalne stene, in rekla: »Oče pokojnega markiza je bil velik prijatelj plemenitih vin, padre; dal je izkopati ta rov v trdo pramenje, in še danes so tukaj shranjene najlepše kapljice z blagoslovljenih goric Valle d'Oro, iz Campanie in s severne sicilske obale. Ako vas želeja —?«

Vkljub krepčilemu soku pomaranče, ki mi jo je bila spodaj podala, mi je jezik kar lepel na

nebu, in tako sem rade volje stopil z Margherito v klet starega markiza.

Ceprav so se bila vrata zaprla za nama, je solnčna svetloba s čudno zelenim sojem prodirala v nenavadni prostor. Videl sem, da sva v tesni gorski votlini, ki je ni bila človeška umetnost, ampak moč voda že pred tisočletji izdobja v skalo, in da prihaja zeleni soj, v katerem sem zdaj dobro razločil vse okrog sebe, od praproti, ki je rasla zgoraj nad votlino v razpokah sivga kamenja.

Stala sva na kraju, kjer je skala, kakor da bi se razumelo samo po sebi, tvorila nekakšno kamenito klop. Pred to je bila človeška roka zavalila bolvan, ki ga je bilo moči primerjati z mizo.

Tu mi je Margherita natočila prvo sladko kapljo z bregov Vezuvijsa.

Ognjevit rdeče vino, kakršnega jaz samozatajnik še nisem bil okusil v svojem življenju; skrivnostno mi je povedala, da ga je imel stari markiz nadvse v časteh.

Pil sem, pil... kakor srka tisti, ki je gineval od žeje, sok najslajšega sadu življenja.

Se danes ne morem povedati, kako sem ušel Margheritinim poljubom in markizovemu vezuvju. V nekem kotičku Starega mostu, kamor so me bili očitno zanesli ali zapeljali... sam ne vem... sem se opametoval.

Tam sem odkril nekaj strašnega.

Markizova oporoka, ki sem jo vse tedne nosil v žepu svoje duhovniške halje, je bila izginila.

Manjkalo mi je poguma, da bi stopil patru Geronimu še enkrat pred oči.

Rajši sem krenil na ono stran Apeninov. A tudi v Bolonji, svojem domačem mestu, me je bilo sram zadržati korak. In tako sem romal dalje na severovzhod in dospel po navzven praznem bivanju v Padovi nekega lepega dne v Benetke.

III

Pridiga Angela Croceja

Vihar krvi, ki so ga bili razbrzdali markizini vroči poljubi v tisti votlini za Fiesolami, se je v moji duši le počasi polegla — ako se je sploh kedaj. V vzvišenih prevzetnih urah, kadar sem v samotni meniške celice skrivaj nadaljeval pisanje svoje »Theologije moralis« za katoliškega duhovnika, sem, kakor že mnogokrat, primerjal moško trdnost tistega, kdor se povzpne do odpovedi, z mirno in čisto gladino negibnega gorskega jezera, ki se mu v čistih vodah zrcali božje nebo in ki mu sega naš pogled skozi vso neskaljeno globino prav do prodnatega dna. Kadar koli sem pa tehtal svojega notranjega človeka, je vstajal pred menoj prizor, ki sem ga bil videl nekega pomladnega dne na bregovih Laga Verbanja.

Iz vročih tokav afriške puščave in iz mokrih sredozemskih votlin se je bil vzdignil široko, in jezero, ki sem ga tolikanj ljubil in hvalil, je bilo mahoma podobno rjovečemu morju. Zavedelo se je bilo svoje silne moči, ki je nespoznana spala v čisti globini, in ta ga je metala preko vseh mej.

MALI OGLASI

Služba dobi

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Tri čevljarke

pomočnika sprejme takoj — A. Jele, Tržič. 29764-1

Samostojen trgovec

s možnostjo za delo, ambiciozn, marljiv, lahko dobi vodilno stalno mesto v večjem trgovskem podjetju. Potrebna kavcija Din 5000. Nužbe na ogl. odd. Jutra pod »Ambicioznec«. 29816-1

Krojaškega

pomočnika dobro izurjenega v damskih plaščih, sprejem takoj. Jože Pleško, Cankarjevo nabrežje 3, tromostje. 29827-1

Frizerko

dobro moč, vajen, sprejemem. Franc Cokan, Novi trg 1. 29824-1

Simpatično

natakarico sprejemem takoj v boljšo gostilno v industrijskem kraju. — Potrebno kavcije 2000. Zglašuje se: Jegličeva 3. 29836-1

Frizerko

samoostojno, zmerno trajne, vodne in železne ondulacije — plača 800 Din in stanovanje, sprejem v stalno službo Jože Hudrič, Senica. 29796-1

Korespondentka

za slovensko in nemško korespondenco, dobi mesto, plemenite poudarke na področju Jutra v Celju pod značko »Zmožna in delavna«. 29833-1

Frizerko

majhno, dobro moč, sprejemem takoj v stalno službo. Poudarke na ogl. oddelku Jutra pod »Dobra moč«. 29830-1

Potniki

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Potnika za

špirituoze dobro uvedena v toj branži. — Iste prvotna tvornica likerjev. Potovanje splošno proti proviziji v Sloveniji in Gorskoti Kotar. dokazani vspehi: Sigurno zaposlenje. Novele v vseh poslovalnicah Jutra. 29784-5

G. Th. Rotman:

Gospod Kozamurnik postane umetni jahač

Čez deset minut se je gospod Kozamurnik spet vzpel na belca. Ko je zamisljen jezdit po mestu, je zdajci opazil moža, ki se je upiral v ročni vozček, poln težkih vreč, in ga ni mogel zveličati po strmi ulici navkreber. »Imate vrvo?« je zaklical gospod Kozamurnik.

51

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojs Novak. — Vsi v Ljubljani.

Služba išče

Vaska Beseda 50 par, da r-3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vrtinar

vešč obratovanja sadnega in okrasnega drevja, vše delo. Poudarke na ogl. odd. Jutra pod »Praksa«. 29838-3

Za preskrbitev

pisarniške službe v Ljubljani dam prvo mesečno plačo, odnosen prvi mesec brezplačno. Poudarke na ogl. odd. Jutra pod »Spremenjenik«. 29832-2

Fiziol, lečo,

luščeni grah mak. orehova jeterca in krompir, — nud. najceneje Sever & Komp. Ljubljana, Gosposvetska cesta 5. 29730-33

Naslove

malih oglasov pošiljamo samo onim,

ki pošljejo

znamke za 3 din.

Prodaj

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Glasbila

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kratek klavir

zelo dobro ohranjen, s lepim glasom prav poceni prodam. Zima, Gledališka ulica 12/III. 29830-36

Najboljši trboveljski

PREMOG brez prahu, koks, suha drva

I. Pogačnik, BOHORICEVA 5, Telef. 20-59

Auto, moto

Opel novejšo limuzino, 8 l. na 100 km, proda Hojnik, Maribor, Franciskanska ul. 13. 29846-10

Kupim

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Manufakturne

stelaže dobro ohranjene, kupim. Poudarke na ogl. odd. Jutra pod »Rabim«. 29825-7

Kupim sledeče:

1.) napravo za dviganje vagončkov (Frictionsaufzug); 2.) 2 vagončka po 3/4 kuba metra in 3.) 2 kompl. sobota kulja (Brechtwerk) za stikalnico za opeko, širine 300 m/m. Poudarke na: Opekarna Taviar Felka, Vodice nad Ljubljano. 29809-7

Kapital

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hranilne vloge

kupite ali prodate potem moje pisarne najboljšo

Rudolf Zore Ljubljana, Gledališka ulica 12, telefon 38-10. 29843-16

Kupite

domače blago!

Mag. št. 62795/37.

Razglas

Na podlagi zakona o zatiranju nalezljivih bolezni §§ 1 in 5 poziva mestno poglavarstvo v Ljubljani vse one, ki nameravajo v območju mesta pridobivati in prodajati led iz bajerjev, ribnikov, potokov in raznih stoječih voda, da si morajo predhodno preskrbeti dovolilo mestnega poglavarstva, če sploh smejo graditi ozroba uporabljati vire za napravo ledu, ki služi ljudski uporabi. Mestno poglavarstvo bo izdalo to dovolilo samo na podstavi ugodnega mnenja strokovne komisije, v kateri bo sodeloval tudi zastopnik drž. higienskega zavoda.

Prošnjo za komisijski ogled poedinih virov oziroma bajerjev je vložiti pri mestnem poglavarstvu

do 27. novembra t. l.

Mestno poglavarstvo prepoveduje nadaljnje pridobivanje, uvažanje in prodajo ledu iz nepregledanih in nedovoljenih virov. Proti kršilec se bo postopalo po odredbah §§ 61 in 62 zakona o zatiranju nalezljivih bolezni.

Mestno poglavarstvo v Ljubljani, dne 17. novembra 1937.

Vloge

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Goveje meso

Din 6-9 od denar naprej. Franc Dolhar, mesar, Ljubljana VII, Jernejeva 19. 29832-33

Fiziol, lečo,

luščeni grah

mak. orehova jeterca in krompir, — nud. najceneje Sever & Komp. Ljubljana, Gosposvetska cesta 5. 29730-33

Stanovanje

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

2-sobno stanovanje

s kabineto, oddam. Sušeršičeva 7, Moste. 29820-31

Stanovanja

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Stanovanje

primerno za fino obrt v prtiljari ali i. nadstropju, v bližini pošte, ležem na 1. februar. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 29801-21a

Soboda

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Sostanovanko

dijakinjo, sprejemem v sobo s posebnim vzhodom. Vprašati: Florjanska 22/I. 29810-33

Sobe išče

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Opremljeno ali

prazno sobico išče solidna gospodinja za oddajo. Poudarke na ogl. odd. Jutra pod »Takoj 29846-33a

Manjšo sobo

za pisarno, iščem takoj v centru ali bližini. Poudarke na ogl. odd. Jutra. 29838-22a

Mag. št. 62795/37.

Razglas

Na podlagi zakona o zatiranju nalezljivih bolezni §§ 1 in 5 poziva mestno poglavarstvo v Ljubljani vse one, ki nameravajo v območju mesta pridobivati in prodajati led iz bajerjev, ribnikov, potokov in raznih stoječih voda, da si morajo predhodno preskrbeti dovolilo mestnega poglavarstva, če sploh smejo graditi ozroba uporabljati vire za napravo ledu, ki služi ljudski uporabi. Mestno poglavarstvo bo izdalo to dovolilo samo na podstavi ugodnega mnenja strokovne komisije, v kateri bo sodeloval tudi zastopnik drž. higienskega zavoda.

Prošnjo za komisijski ogled poedinih virov oziroma bajerjev je vložiti pri mestnem poglavarstvu

do 27. novembra t. l.

Mestno poglavarstvo prepoveduje nadaljnje pridobivanje, uvažanje in prodajo ledu iz nepregledanih in nedovoljenih virov. Proti kršilec se bo postopalo po odredbah §§ 61 in 62 zakona o zatiranju nalezljivih bolezni.

Mestno poglavarstvo v Ljubljani, dne 17. novembra 1937.

Mag. št. 62795/37.

Razglas

Na podlagi zakona o zatiranju nalezljivih bolezni §§ 1 in 5 poziva mestno poglavarstvo v Ljubljani vse one, ki nameravajo v območju mesta pridobivati in prodajati led iz bajerjev, ribnikov, potokov in raznih stoječih voda, da si morajo predhodno preskrbeti dovolilo mestnega poglavarstva, če sploh smejo graditi ozroba uporabljati vire za napravo ledu, ki služi ljudski uporabi. Mestno poglavarstvo bo izdalo to dovolilo samo na podstavi ugodnega mnenja strokovne komisije, v kateri bo sodeloval tudi zastopnik drž. higienskega zavoda.

Prošnjo za komisijski ogled poedinih virov oziroma bajerjev je vložiti pri mestnem poglavarstvu

do 27. novembra t. l.

Mestno poglavarstvo prepoveduje nadaljnje pridobivanje, uvažanje in prodajo ledu iz nepregledanih in nedovoljenih virov. Proti kršilec se bo postopalo po odredbah §§ 61 in 62 zakona o zatiranju nalezljivih bolezni.

Mestno poglavarstvo v Ljubljani, dne 17. novembra 1937.

Mag. št. 62795/37.

Razglas

Na podlagi zakona o zatiranju nalezljivih bolezni §§ 1 in 5 poziva mestno poglavarstvo v Ljubljani vse one, ki nameravajo v območju mesta pridobivati in prodajati led iz bajerjev, ribnikov, potokov in raznih stoječih voda, da si morajo predhodno preskrbeti dovolilo mestnega poglavarstva, če sploh smejo graditi ozroba uporabljati vire za napravo ledu, ki služi ljudski uporabi. Mestno poglavarstvo bo izdalo to dovolilo samo na podstavi ugodnega mnenja strokovne komisije, v kateri bo sodeloval tudi zastopnik drž. higienskega zavoda.

Vloge

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Rudolf Zore

Ljubljana, Gledališka ulica 12, telefon 38-10. 29844-16

Bančno kom. zavod

Maribor. Aleksandrova 40 kupuje HRANILNE KNJIZICE vseh den. zavodov VREDNOSTNE PAPIRJE vseh vrst VALUTE vseh držav po najvišji dnevni ceni. 237-16

Stanovanje

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

2-sobno stanovanje

s kabineto, oddam. Sušeršičeva 7, Moste. 29820-31

Stanovanja

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Stanovanje

primerno za fino obrt v prtiljari ali i. nadstropju, v bližini pošte, ležem na 1. februar. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 29801-21a

Soboda

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Sostanovanko

dijakinjo, sprejemem v sobo s posebnim vzhodom. Vprašati: Florjanska 22/I. 29810-33

Sobe išče

Beseda 1 Din. davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Opremljeno ali

prazno sobico išče solidna gospodinja za oddajo. Poudarke na ogl. odd. Jutra pod »Takoj 29846-33a

Manjšo sobo

za pisarno, iščem takoj v centru ali bližini. Poudarke na ogl. odd. Jutra. 29838-22a

Mag. št. 62795/37.

Razglas

Na podlagi zakona o zatiranju nalezljivih bolezni §§ 1 in 5 poziva mestno poglavarstvo v Ljubljani vse one, ki nameravajo v območju mesta pridobivati in prodajati led iz bajerjev, ribnikov, potokov in raznih stoječih voda, da si morajo predhodno preskrbeti dovolilo mestnega poglavarstva, če sploh smejo graditi ozroba uporabljati vire za napravo ledu, ki služi ljudski uporabi. Mestno poglavarstvo bo izd